

PROGRAMACIÓ GENERAL ANUAL
5è (CURS 2019 – 2020)

TUTORA:
MARIA JOANA POL SERRA

ÍNDEX

1. Contextualització.....	3
2. Competències.....	3
3. Àrees.....	4
3.1 Llengua catalana.....	4
2.1 Llengua castellana.....	15
2.2 Matemàtiques.....	23
2.3 Ciències naturals i socials.....	33
4. Metodologia.....	49
5. Espai i temps.....	50
6. Materials i recursos didàctics.....	50
7. Avaluació.....	51
8. Atenció a la diversitat.....	51

1. CONTEXTUALITZACIÓ

Es tracta d'un grup heterogeni, amb un total de 26 alumnes. El català com a llengua materna és present en 3, el castellà en 8 i l'àrab en 15. La diversitat del grup enriqueix els aprenentatges i es presenta com a una oportunitat diària de conèixer altres cultures.

Estem davant un grup interessat en les activitats d'aprenentatge. Les seves capacitats creatives són excel·lents, ja que sempre s'ha procurat dur a terme tasques enriquides i connectades entre diferents àrees.

Dels 26 alumnes de la classe, cada un amb diferents capacitats, alguns necessiten un tipus d'ajuda diferent, 14 presenten necessitats específiques de suport educatiu: 2 per dificultats específiques d'aprenentatge, 4 incorporacions tardanes, 7 per condicions personals i/o familiars i 1 alumne amb NEE).

2. COMPETÈNCIES

COMPETÈNCIA	DEFINICIÓ	COM LA TREBALLEM
Competència comunicació lingüística	Capacitat de saber comunicar oralment (conversar, escoltar i expressar-se), per escrit i amb els llenguatges audiovisuals, fent servir les tecnologies de la comunicació, amb gestió de la diversitat de llengües, amb l'ús de diferents suports i tipus de text, adequació a les diferents funcions i contextos socials i cultural.	Comprensió oral. Comprensió escrita. Expressió oral. Expressió escrita. Interacció en situacions comunicatives. Plurilingüisme. Interculturalitat.
Aprendre a aprendre	Habilitats per conduir el propi aprenentatge i ésser capaç de continuar aprenent de manera cada vegada més eficaç i autònoma d'acord amb els propis objectius i necessitats.	Coneixement de les pròpies capacitats d'aprenentatge i d'autoregulació. Ús de les habilitats i tècniques d'aprenentatge. Actitud positiva envers l'aprenentatge.
Competència matemàtica i competències bàsiques ciència i tecnologia.	Habilitat per comprendre, utilitzar i relacionar els números, les informacions que es presenten en forma numèrica i els aspectes espacials de la realitat. Inclou les operacions bàsiques, els símbols i les formes d'expressió i raonament matemàtic, problemes i situacions	Organització, comprensió, expressió i raonament matemàtic per descriure la realitat. Plantejament i resolució de problemes quotidians.

	relacionats amb la vida quotidiana, el coneixement científic i el món laboral i social.	
Competència digital	Cerca, captació, selecció, registre i processament de la informació, amb l'ús de tècniques i estratègies diverses segons la font i els suports que s'utilitzin (oral, escrit, audiovisual, digital) amb una actitud crítica i reflexiva. Requereix el domini de llenguatges específics bàsics (textual, numèric, icònic, visual, gràfic i sonor).	Habilitats per a la cerca, tractament i comunicació de la informació i per a transformar-la en coneixement. Ús de les tecnologies de la informació i la comunicació com a mitjà d'informació i comunicació i també de producció de coneixement.
Consciència i expressions culturals	Coneixement, comprensió i valoració crítica de diferents manifestacions culturals i artístiques, tradicionals o no, utilitzant-les com a font d'enriquiment i gaudi i considerant-les com a part del patrimoni de cada cultura. També inclou la capacitat per crear produccions artístiques pròpies o expressar continguts a través de diferents mitjans artístics	Coneixement i gaudi de la diversitat del fet artístic i cultural. Actitud respectuosa i participativa en manifestacions culturals i artístiques. Expressió i comunicació a través dels llenguatges i mitjans artístics.
Competències socials i cíviques	Capacitat per comprendre la realitat social en què es viu, afrontar la convivència i els conflictes emprant el judici ètic basat en els valors i pràctiques democràtiques, i exercir la ciutadania, actuant amb criteri propi, contribuint a la construcció de la pau i la democràcia, i mantenint una actitud constructiva, solidària, responsable davant el compliment dels drets i obligacions cívics i respectuosa amb la diversitat.	Habilitats socials i de convivència i coeducació. Participació i exercici de la ciutadania en una societat plural. Comprensió de la realitat social actual.
Sentit de la iniciativa i esperit emprenedor	Adquisició de la consciència i aplicació d'un conjunt de valors i actituds personals interrelacionades, com la responsabilitat, la perseverança, el coneixement de si mateix i l'autoestima, la creativitat, l'autocrítica, el control emocional, la capacitat d'elegir, d'imaginar projectes i portar endavant les accions, d'aprendre de les errades i d'assumir riscos.	Pràctica de valors personals, socials i democràtics. Control emocional Presa de decisions Realització de projectes.

3. ÀREES

3.1 Català

OBJECTIUS

1. Fer ús de la llengua per participar en diverses situacions comunicatives de l'activitat social i cultural, activament i de manera adequada, aplicant les estratègies, habilitats i normes bàsiques de comunicació i adoptant una actitud respectuosa i de cooperació, per prendre consciència dels propis sentiments i idees i per controlar la pròpia conducta.
2. Comprendre discursos orals i escrits que es presenten en l'àmbit escolar i en el context social i cultural pròxim, i analitzar-los amb sentit crític.
3. Utilitzar els coneixements sobre la llengua per expressar-se per escrit amb correcció i cuidar l'estructura del text, els aspectes normatius, la cal·ligrafia, l'ordre i la netedat; per parlar de manera adequada, coherent i correcta, i per comprendre textos orals i escrits.
4. Usar de manera eficaç les destreses i habilitats bàsiques de la llengua (escoltar, parlar, llegir i escriure) com a instruments d'aprenentatge, recerca, recollida i processament d'informació, així com per escriure textos propis de l'àmbit escolar.
5. Expressar-se oralment i per escrit, en diferents suports, amb adequació, coherència, cohesió i correcció, segons l'edat, en diverses situacions i contextos de l'àmbit acadèmic, social i cultural, per satisfer les necessitats de comunicació i desenvolupar la creativitat, el respecte i l'estètica en l'ús personal del llenguatge.
6. Llegir amb fluïdesa i entonació correctes diferents tipus de text adequats a l'edat i utilitzar la lectura com a font per ampliar el vocabulari i fixar l'ortografia correcta.
7. Conèixer, respectar i interessar-se per la diversitat lingüística d'Espanya, de la nostra comunitat autònoma i de la societat en general, entendre-la com a fet cultural enriquidor i integrador i prendre consciència de la importància del domini de llengües en un món cada vegada més global.
8. Utilitzar la lectura com a font de plaer, aprenentatge i enriquiment personal, fer ús de la biblioteca d'aula i de centre per fomentar l'hàbit lector i apreciar el valor dels diferents textos de la tradició literària.
9. Comprendre textos literaris de gèneres diversos adequats quant a temàtica i complexitat i iniciar-se en els coneixements de les convencions formals específiques del llenguatge literari.

10. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació de manera eficient i responsable per cercar i tractar la informació, per interpretar i valorar diferents opinions, entenent-les com a recurs per a l'aprenentatge tant individual com col·laboratiu que s'ha de fomentar.
11. Reflexionar sobre la llengua i el seu ús en els diferents contextos socials per evitar els estereotips lingüístics, les discriminacions i els prejudicis per raó de classe, raça, gènere o creença.
12. Utilitzar els diversos tipus d'escrits mitjançant els quals es produeix la comunicació amb les institucions públiques o privades, en situacions relacionades amb l'escola i la seva activitat.
13. Posar en pràctica diferents estratègies i hàbits de treball que afavoreixin la feina tant individual com en grup, així com col·laborar activament, amb respecte i responsabilitat en la dinàmica de grup.

CONTINGUTS, CRITERIS D'AVUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE AVALUABLES

BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR, PARLAR I CONVERSAR		
Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - Participació activa i cooperadora en situacions comunicatives de relació social especialment destinades a afavorir la convivència (debats, exposicions, converses, expressions espontànies, discussions, assemblees, narracions orals, entrevistes, etc.). - Producció de textos orals, en diferents situacions i per a diferents finalitats: narracions, diàlegs, col·loquis, debats, dramatitzacions, recitacions, exposicions, presentacions, descripcions, planificació d'experiències de treball en grup, argumentacions, etc., cuidant les característiques formals, estructurals i de contingut de les diferents tipologies de textos orals i aplicant 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Participar en activitats significatives de comunicació i expressió orals, dirigides o espontànies, plantejant les pròpies idees i opinions i debatent les opinions dels altres. Participar en situacions d'aprenentatge col·laboratiu. 2. Elaborar i presentar textos orals de manera estructurada i amb adequació a les diferents formes textuals. Expressar oralment amb pronunciació, entonació, ritme i volum adequats diferents tipus de missatges en diferents situacions, amb distintes finalitats i per a diverses necessitats educatives. Reconèixer els diferents tipus de text i la seva utilitat segons la 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Participa activament en activitats de comunicació dins l'aula (converses, explicacions de vivències personals, avisos, debats, demandes d'informació, presentacions personals i dels altres, etc.) amb distinta intenció, seguint un ordre espacial, cronològic o lògic en el discurs i valorant i respectant les normes que regeixen l'intercanvi comunicatiu oral. 1.2. Inicia, manté i finalitza una conversa. 1.3. Incorpora les aportacions dels altres dins el propi discurs. 1.4. Arriba a acords. 2.1. Produeix i presenta textos orals de manera estructurada i amb adequació a les diferents formes textuals (expressió de desitjos, gusts, preferències, sentiments i vivències; descripcions d'objectes, persones i escenes, etc.), respectant l'ordre discursiu i les normes que regeixen l'intercanvi comunicatiu oral. 2.2. S'expressa oralment amb pronunciació, entonació, ritme i volum adequats al tipus de missatge i a la situació de comunicació. 2.3. Presenta idees, coneixements i fets, narrants-los i descrivint-los de manera coherent i ordenada.

<p>les normes que regeixen l'intercanvi comunicatiu oral.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Les normes que regeixen l'intercanvi comunicatiu oral: exposició clara; coherència, cohesió i adequació del discurs; escolta atenta; mirada a l'interlocutor; respecte pel torn de paraula; ritme, entonació i pronunciació adequats; consideració per les diferències, sentiments, experiències, idees, opinions i coneixements dels altres; expressions de cortesia, atenció i correcció; postures i gests adequats. - Estructura i característiques dels missatges orals segons funcions i situacions comunicatives diverses: lèxic, entonació, recursos expressius; elements lingüístics i no lingüístics; doble sentit, ironia, humor, etc. Adequació de l'expressió oral. - Utilització de documents impresos i recursos audiovisuals o digitals per obtenir, seleccionar i relacionar, amb una autonomia progressiva, informacions rellevants per ampliar els aprenentatges (identificació, classificació, comparació). - Els diferents registres lingüístics i els seus usos. - Comprensió i valoració dels diferents tipus de text oral, pròxims a la vida quotidiana dels infants, en diferents suports, captant-ne el sentit global i la idea principal. Textos orals procedents dels mitjans de comunicació i Internet. Textos orals amb sentit irònic, de dobles sentits. 	<p>necessitat comunicativa. Conèixer i utilitzar diferents recursos per dur a terme una gran varietat de funcions comunicatives.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Utilitzar adequadament les estratègies i les normes que regeixen l'intercanvi comunicatiu oral. Reconèixer l'ús i la utilitat de les estratègies de comunicació oral en el propi aprenentatge. 4. Exposar, narrar, descriure idees, coneixements i fets de manera coherent i ordenada. Aplicar tècniques per aprendre a expressar de manera adequada els continguts i les activitats de l'àrea. 5. Utilitzar tot tipus de document, tant de manera individual com en grup, per obtenir i seleccionar informació sobre temes proposats. 6. Reconèixer i emprar diferents registres lingüístics segons el grau de formalitat, utilitzant un llenguatge no discriminatori. 7. Identificar el sentit global i la idea principal del text. Formular preguntes prèvies a la lectura de diferents tipus de text per localitzar la informació més rellevant. Retenir dades. Adquirir i ampliar vocabulari. 8. Escoltar fent silenci diferents tipus de text. Comprendre textos literaris senzills. Participar en la representació d'obres de teatre, utilitzant els recursos expressius adequats al gènere. Reproduir diferents tipus 	<ol style="list-style-type: none"> 2.4. Escriu i conta contes utilitzant el gest i l'entonació adequats. 2.5. Expressa les opinions pròpies en converses. 2.6. Expressa desitjos, gusts i preferències. 2.7. Expressa sentiments diferents. 2.8. Identifica dades del discurs articulat d'una conversa. 2.9. Interpreta les intencions del text segons la necessitat comunicativa. 2.10. Identifica la finalitat del text. 2.11. Utilitza diferents recursos que ens permeten dur a terme una gran varietat de funcions comunicatives (presentar-se i presentar els altres, demanar i donar informació, expressar sentiments, opinions, acord, desacord, etc.). 2.12. Posa en pràctica estratègies bàsiques de comunicació, sabent comunicar-se de manera oral en diferents situacions, amb distintes finalitats i per a diverses necessitats comunicatives. 3.1. Manté una escolta atenta i la mirada amb l'interlocutor, així com una distància adequada. 3.2. Respecta el torn de paraula. 3.3. Pronuncia amb claredat, ritme i entonació adequats. 3.4. Es mostra respectuós amb les participacions orals dels altres. 3.5. Utilitza els recursos lingüístics per expressar les normes de cortesia, atenció i correcció en la comunicació oral. 3.6. Adopta postures i fa gests adequats al tipus de discurs. 3.7. Interpreta elements extralingüístics que afavoreixen la comprensió del llenguatge oral: gests, sons, pòsters, etc. 3.8. Coneix l'ús i la utilitat de les estratègies de comunicació oral en el propi aprenentatge, i comenta les seves experiències amb el grup classe. 4.1. Elabora un discurs coherent, cohesionat i adequat. 4.2. Coneix i aplica tècniques que impliquin cercar, obtenir, seleccionar i organitzar informació referida als continguts de l'àrea per aprendre a expressar-se de manera correcta. 5.1. Utilitza documents impresos, audiovisuals i digitals per obtenir, seleccionar, classificar, comparar i relacionar amb autonomia i responsabilitat la informació més important i necessària. 6.1. Reconeix i usa els registres lingüístics
--	--	--

<p>Textos de la tradició oral de les Illes Balears.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Escolta i reproducció de textos i jocs lingüístics o de tradició oral de la literatura de les Illes Balears: dites, contes, endevinalles, rodolins, cançons, embarbussaments, gloses, rondalles, llegendes, etc., i memorització d'alguns d'aquests textos o jocs. - Dramatització i representació de textos senzills mostrant interès per participar en les dinàmiques de grup, adequant l'entonació, el ritme i el volum a les característiques del text. - Utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació com a instrument per millorar la comunicació oral i accedir a informacions diverses. 	<p>de text i memoritzar-ne alguns. Escoltar i reproduir de manera senzilla, mitjançant l'expressió oral, missatges i textos orals, utilitzant de manera correcta i adequada la llengua.</p> <p>9. Dramatitzar textos adaptats.</p> <p>10. Usar les tecnologies de la informació i la comunicació com a instrument per millorar la comunicació oral i accedir a informacions diverses. Comentar amb capacitat crítica el contingut, el llenguatge i la finalitat de textos orals i audiovisuals dels mitjans de comunicació i analitzar-ne la informació.</p>	<p>segons el grau de formalitat, fent ús d'un llenguatge no discriminatori i respectant les normes que regeixen l'intercanvi comunicatiu oral.</p> <p>7.1. Identifica el sentit global del text.</p> <p>7.1. Reconeix i identifica les idees principals i les secundàries.</p> <p>7.2. Reconeix incoherències en textos orals.</p> <p>7.3. Planteja preguntes prèvies a la lectura de textos de diferents tipus (informatiu, argumental, etc.) facilitant la localització de la informació més rellevant.</p> <p>7.4. Respon a preguntes sobre dades i idees explícites en el text.</p> <p>7.5. Identifica elements no verbals que acompanyen els textos orals.</p> <p>7.6. Dedueix informació.</p> <p>7.7. Empra un vocabulari ampli i adequat, així com els connectors i marcadors del discurs apropiats.</p> <p>8.1. Reprodueix diferents tipus de text inclosos els de tradició oral: dites, contes, endevinalles, rodolins, cançons, embarbussaments, gloses, rondalles, llegendes, etc., i en memoritza alguns.</p> <p>8.2. Comprèn textos literaris senzills.</p> <p>9.1. Representa històries, contes i obres de teatre adequats a l'edat, a través de la paraula i els gests.</p> <p>9.2. Escenifica els textos adaptats.</p> <p>9.3. Utilitza els recursos extralingüístics convenients per reforçar i millorar l'expressió.</p> <p>10.1. Treballa textos orals provinents de recursos multimèdia o audiovisuals.</p> <p>10.2. Usa els mitjans audiovisuals i de comunicació i és capaç de comentar amb capacitat crítica el contingut, el llenguatge i la finalitat de la informació i diferenciar entre informació i opinió.</p>
---	--	--

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - Comprensió i identificació de la informació rellevant de textos de la vida quotidiana (cartells, horaris, reglaments, correspondència, plans de feina, catàlegs, fullets, instruccions, receptes, SMS, etc.), dels mitjans de comunicació (webs, 	<p>1. Comprendre textos escrits per aprendre i informar-se, tant els creats amb finalitat didàctica com els d'ús quotidià, informals o amb grau més alt de formalitat. Identificar la informació rellevant de diferents textos de la</p>	<p>1.1. Comprèn textos escrits, tant de caràcter informal com d'un grau més alt de formalitat.</p> <p>1.2. Identifica la informació rellevant de diferents textos, i reconeix les parts de l'estructura organitzativa i els personatges.</p> <p>1.3. Reconeix la funcionalitat comunicativa de diferents tipus de text.</p> <p>1.4. Reconeix les idees principals i les secundàries del text.</p>

<p>notícies, reportatges, cartes al director, entrevistes, etc.) i de l'àmbit escolar, i valoració de la funcionalitat d'aquesta informació.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Interiorització del text escrit com a font d'informació, d'aprenentatge, de diversió, de comunicació d'experiències i de regulació de la convivència. Consciència fonològica. - Lectura comprensiva. Utilització d'estratègies per comprendre textos escrits: elaboració i comprovació d'hipòtesis, inferències d'informació sobre el text a partir dels coneixements i experiències previs, consulta del diccionari, resum de les idees bàsiques o dels aspectes més destacats, etc. Interpretació dels sentits figurats i dels significats no explícits als textos. - Integració de coneixements i informacions fent ús d'estratègies per ampliar i donar sentit als aprenentatges: comparació, classificació, identificació i interpretació, amb una atenció especial a les dades que es transmeten mitjançant els elements gràfics i paratextuals: esquemes, taules, mapes conceptuals i altres il·lustracions. - Elements bàsics del discurs narratiu, poètic i teatral, i aplicació d'aquests coneixements a la comprensió i la interpretació dels textos. Identificació dels elements característics d'alguns 	<p>vida quotidiana i de les relacions socials. Llegir i comprendre textos literaris de la tradició oral i de la literatura infantil adequats.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Utilitzar la llengua, de manera oral i escrita, per formular i respondre preguntes, narrar històries i expressar sentiments, experiències i opinions. Consolidar la consciència fonològica. 3. Utilitzar estratègies per a la comprensió lectora. Utilitzar estratègies per a l'anàlisi del contingut. Detectar i entendre informacions o idees rellevants explícites als textos. Sintetitzar la idea extreta d'un text donat. Identificar diverses fonts d'informació. Inferir, interpretar i formular hipòtesis sobre el contingut de diferents textos. Relacionar els elements lingüístics amb els no lingüístics en els textos periodístics i publicitaris. Interpretar i reconèixer els sentits figurats i els significats no explícits als textos. 4. Cercar i seleccionar informacions en diferents fonts i en distints suports. Interpretar elements gràfics i paratextuals: gràfics, imatges, esquemes, quadres sinòptics, etc. 5. Identificar i conèixer les característiques fonamentals dels textos literaris narratiu, poètics i dramàtics. Conèixer i identificar alguns recursos retòrics i mètrics propis dels poemes. Comprendre textos periodístics i 	<ol style="list-style-type: none"> 1.5. Comprèn el sentit general del text mitjançant la lectura, la reflexió i la interpretació de certes convencions específiques, com els temes recurrents, els elements del relat literari i la rima. 2.1. Formula i respon preguntes de manera oral i escrita, narra històries i expressa sentiments, experiències i opinions. 2.2. Participa en activitats i jocs per a la consolidació de la consciència fonològica. 3.1. Aplica els signes de puntuació per donar sentit a la lectura. 3.2. Empra el text donat per fer inferències directes basades en la lectura. 3.3. Usa diccionaris, diaris, enciclopèdies, Internet, material audiovisual, etc., com a font d'informació i per comprendre textos. 3.4. Dedueix el significat de paraules i expressions amb ajuda del context. 3.5. Formula i comprova hipòtesis per a la comprensió lectora. 3.6. Resumeix les idees bàsiques del text. 3.7. Infereix normes ortogràfiques a partir del coneixement de les relacions fonemagrafia. 3.8. Cerca i selecciona informació en diferents fonts i suports, a la biblioteca o a Internet. 3.9. Relaciona els elements lingüístics amb els no lingüístics en els textos periodístics i publicitaris, interpretant i formulant hipòtesis. 3.10. Aprèn i entén més enllà del sentit literal del text. 3.11. Interpreta alguns elements implícits com la ironia i el doble sentit. 4.1. Interpreta gràfics, esquemes, taules, mapes conceptuals, plànols, quadres sinòptics i altres il·lustracions, i expressa de manera oral o per escrit la intenció comunicativa. 5.1. Reconeix la funció comunicativa de la llengua en diferents tipus de text. 5.2. Identifica diferents tipus de text. 5.3. Llegeix i comprèn textos periodístics i publicitaris, n'identifica la intenció comunicativa i diferencia entre informació, opinió i publicitat. 5.4. Comprèn i identifica diferents tipus de text no literari (expositiu, narratiu, descriptiu i argumentatiu) i de la vida quotidiana. 5.5. Identifica i coneix les característiques fonamentals dels textos literaris narratiu, poètics i dramàtics, i identifica recursos
--	---	---

<p>tipus de text: concepte, temes, elements formals, elements gràfics (vinyetes, globus, onomatopeies, signes convencionals, etc.) i aplicació a la comprensió.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Participació en jocs lingüístics motivadors que contribueixin al desenvolupament de la comprensió lectora i la memorització de textos llegits en veu alta, fent-ne una lectura fluida i amb entonació adequada, i en silenci, a partir d'activitats literàries (endevinalles, embarbussaments, acudits, dites i refranys, etc.) i no literàries (sopes de lletres, mots encreuats, jeroglífics, etc.). - Lectura de textos presentats en qualsevol suport, mostrant interès i gust. Pla lector. - Lectura personal, silenciosa, en veu alta, guiada i expressiva de diferents tipus de text i en qualsevol suport. - Utilització dirigida de les tecnologies de la informació i la comunicació per a la localització, selecció i organització de la informació. 	<p>publicitaris i diferenciar la seva intenció comunicativa. Participar activament en els comentaris de textos literaris senzills, centrant-se en els temes i els personatges. Reconèixer alguns elements simbòlics. Comprendre i interpretar els elements característics del còmic.</p> <p>6. Recitar i dramatitzar textos procedents de la tradició literària popular per millorar la comprensió lectora. Participar en jocs lingüístics dins l'aula.</p> <p>7. Llegir diferents tipus de text i mostrar-hi interès. Desenvolupar l'hàbit lector. Seguir un pla lector. Usar diferents suports per a la lectura. Llegir de manera autònoma.</p> <p>8. Practicar diferents tipus de lectura. Llegir diàlegs de manera compartida. Llegir textos en veu alta, amb el volum, l'entonació, la fluïdesa, la pronunciació i el ritme adequats al contingut.</p> <p>9. Cercar i elaborar informacions senzilles sobre temes d'interès utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació.</p>	<p>retòrics i mètrics propis dels poemes.</p> <p>5.6. Elabora comentaris de textos literaris, centrant-se en els temes i els personatges.</p> <p>5.7. Identifica els elements del còmic per comprendre'l i interpretar-lo: vinyetes, globus, onomatopeies, signes convencionals, etc.</p> <p>6.1. Recita i representa textos procedents de la tradició literària popular (llegendes, contes populars, rondalles, etc.).</p> <p>6.2. Participa en jocs lingüístics per millorar la comprensió, a través d'activitats literàries (endevinalles, embarbussaments, acudits, dites i refranys, etc.) i no literàries (sopes de lletres, mots encreuats, jeroglífics, etc.).</p> <p>7.1. Llegeix diferents tipus de text i en qualsevol suport, i hi mostra interès.</p> <p>7.2. Expressa preferències per determinades lectures.</p> <p>7.3. Expressa les opinions i els gusts personals sobre els textos llegits.</p> <p>7.4. Llegeix amb freqüència i per iniciativa pròpia.</p> <p>7.5. Fa ús de la biblioteca d'aula i de centre, amb seguretat i autonomia, respectant les normes de funcionament.</p> <p>8.1. Fa lectura comprensiva en silenci.</p> <p>8.2. Llegeix diferents tipus de text amb l'altura, l'entonació, la fluïdesa, la pronunciació i el ritme adequats.</p> <p>9.1. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per cercar informació i elaborar tasques senzilles sobre temes d'interès (contes, cançons, endevinalles, jocs, etc.).</p>
--	--	---

BLOC 3. COMUNICACIÓ ESCRITA: ESCRIURE		
Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - Coneixement de les característiques específiques de la comunicació escrita (linealitat, possibilitat de comunicació amb interlocutors absents, permanència i fixació del 	<p>1. Produir textos que compleixin les normes bàsiques de presentació. Aplicar en l'expressió escrita les normes gramaticals, ortogràfiques i tipogràfiques apreses.</p>	<p>1.1. Usa adequadament els signes de puntuació: punt, coma, punt i coma, dos punts, punts suspensius, signes d'exclamació i d'interrogació.</p> <p>1.2. Aplica correctament les normes ortogràfiques. Produeix textos seguint les normes bàsiques de presentació establertes: marges, disposició sobre el</p>

<p>pensament, possibilitat de relectura), tipografies, apartats i títols, signes de puntuació (punt, coma, guions, dos punts, signes d'exclamació i d'interrogació, punts suspensius, etc.), normes ortogràfiques i presentació de les produccions.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Estratègies per millorar les produccions escrites (utilitzar enllaços, separar en paràgrafs, evitar repeticions, transposar textos, etc.). - Ús de textos d'informació i opinió propis dels mitjans de comunicació social (especialment de la premsa local) sobre fets i esdeveniments que resultin significatius, amb una incidència especial en la notícia, l'entrevista, la ressenya de llibres o de música, la carta al director, en situacions reals o simulades a l'aula. - Textos escrits propis de la vida social de l'aula per comunicar coneixements, experiències i necessitats (normes, notes, cartes, notícies, treballs d'aula, etc.). - Identificació de l'estructura dels textos propis de l'àmbit acadèmic (qüestionaris, enquestes, resums, esquemes, informes, descripcions, explicacions) i aplicació d'aquests coneixements a la comprensió i la producció de textos per obtenir i organitzar la informació, i per comunicar coneixements, experiències i necessitats. - Coneixement de les estratègies i normes bàsiques en la producció de textos: planificació (concreció de la intenció 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Utilitzar estratègies diverses per millorar les produccions escrites. 3. Conèixer i analitzar notícies i opinions a través dels mitjans de comunicació social, fent ús de diaris o revistes. Redactar textos periodístics i publicitaris. Expressar, per escrit, opinions, reflexions i valoracions argumentades, respectant les normes bàsiques de presentació. 4. Utilitzar textos propis per obtenir o comunicar informació, ajudant-se de les tecnologies de la informació i la comunicació. Reconèixer l'escriptura com a recurs per a l'expressió personal creativa. 5. Elaborar esquemes, mapes conceptuals i resums com a instruments que faciliten la comprensió i l'aprenentatge. 6. Dissenyar estratègies bàsiques de producció de textos, seguint una estructura proposada. Seguir el procés de planificar, redactar i revisar per millorar el text escrit presentat. Establir i seguir un pla d'escriptura. 7. Compondre diferents tipus de text amb claredat i ben estructurats. Utilitzar adequadament els elements de cohesió del text, així com els marcadors i els connectors del discurs. 8. Utilitzar elements 	<p>paper, netedat, qualitat cal·ligràfica, separació entre paràgrafs, interlineat, etc.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Fa produccions escrites utilitzant la transposició de textos per millorar les produccions: dramatització de relats, conversió d'un relat en còmic, pas de l'estil directe a l'indirecte, etc. 2.2. Empra connectors, separa les produccions en paràgrafs, evita repeticions, etc., per millorar les produccions escrites. 3.1. Utilitza la premsa local per cercar notícies, opinions o entrevistes i exposa per escrit les seves opinions. 3.2. Redacta textos periodístics (notícies, cròniques, reportatges, entrevistes) i publicitaris (anuncis, cartells) i expressa per escrit opinions, reflexions i valoracions argumentades. 4.1. Comunica per escrit coneixements, experiències i necessitats. 4.2. Reconeix l'escriptura com a eina de comunicació útil i necessària. 5.1. Elaborar i presenta per escrit qüestionaris, esquemes, mapes conceptuals, resums, descripcions i altres textos propis de l'àmbit acadèmic de manera clara i visual. 5.2. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per cercar informació, dissenyar i presentar esquemes i mapes conceptuals. 6.1. Escriu i presenta textos propis, elaborant esborranys i seguint el procés de planificar, redactar i corregir. 6.2. Segueix un pla de producció de textos sistemàtic per fomentar l'eficàcia escriptora i la creativitat. 6.3. Fa esborranys abans de la redacció final de textos. 6.4. Revisa els treballs fets. 7.1. Presenta de forma escrita textos expositius, narratius, descriptius i argumentatius, seguint un guió establert. 8.1. Inclou il·lustracions, subratllats, taules, gràfics, diferents tipus de lletres, colors, etc., en els textos propis per millorar-ne la comprensió. 9.1. Escriu textos de caràcter literari i lúdic (contes, poemes, autobiografia, escenes d'obres de teatre, còmics, cançons, endevinalles, etc.) i els presenta dins l'aula. 9.2. Aplica les propietats textuais en les produccions. 10.1. Utilitza els programes o recursos informàtics de processament de textos per
--	---	---

<p>comunicativa i del destinatari, del tipus de text, de l'organització del contingut, etc.), redacció de l'esborrany, avaluació i revisió del text per millorar-lo amb l'ajuda del docent i els companys (reescriptura). Pla d'escriptura.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elements bàsics dels discursos narratius, explicatius, argumentatius, descriptius, informatius i persuasius (estructura, sentit global, intenció, etc.). Coherència i cohesió en els discursos escrits. - Ús d'estratègies bàsiques de producció de textos per facilitar la comprensió: elements gràfics i paratextuals. - Composició de diferents tipus de text, segons la intenció comunicativa. Característiques de la lingüística textual. - Utilització guiada de programes o recursos informàtics de processament de textos. 	<p>gràfics i paratextuals en la producció de textos per facilitar-ne la comprensió.</p> <p>9. Escriure i presentar diferents tipus de text de caràcter literari i lúdic. Elaborar diferents tipus de text, segons la intenció comunicativa.</p> <p>10. Fer ús de programes o recursos informàtics de processament de textos per elaborar produccions i cercar informació.</p>	<p>compondre textos i cercar informació.</p>
---	---	--

BLOC 4. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - Ús de les normes ortogràfiques, morfològiques, sintàctiques i lexicosemàntiques de la llengua. - Ús adequat de la terminologia gramatical i lingüística. Estructures bàsiques de la llengua: tipus de text i estructura pròpia (narració, descripció, exposició), enunciats (declaratiu, interrogatiu, exclamatiu, imperatiu). - Identificació d'algunes particularitats del lèxic general de la llengua: ús de prefixos i sufixos, sigles i abreviatures, paraules 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aplicar de manera adequada les normes ortogràfiques, morfològiques, sintàctiques i lexicosemàntiques de la llengua. 2. Emprar de manera adequada la terminologia gramatical i lingüística de la llengua en les activitats de composició i comprensió de textos. Elaborar textos en situacions quotidianes i escolars utilitzant la planificació i la revisió, i respectant les normes gramaticals, 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Utilitza correctament en les produccions pròpies les normes ortogràfiques, morfològiques, sintàctiques i lexicosemàntiques de la llengua, i és capaç d'explicar-les de manera oral. 2.1. Elaborar diferents tipus de produccions orals i escrites aplicant els coneixements bàsics sobre l'estructura de la llengua. 2.2. Utilitza la terminologia gramatical i lingüística de la llengua en les activitats de composició i comprensió de textos. 2.3. Corregeix textos propis o del company aplicant les normes gramaticals i ortogràfiques. 2.4. Revisa la cal·ligrafia, l'ordre i la presentació de les tasques i fa una valoració dels resultats. 3.1. Coneix, reconeix i usa paraules sinònimes i antònimes, paraules

<p>sinònimes i antònimes, neologismes i manlleus, arcaïsmes i barbarismes, paraules homònimes i polisèmiques, paraules compostes, primitives i derivades, famílies i camps semàntics, locucions i frases fetes, sentit propi i sentit figurat, definició de <i>nom</i>, <i>adjectiu</i> i <i>verb</i> analitzant-ne formes i significats. Tipus de diccionaris.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificació dels constituents fonamentals de l'oració (subjecte i predicat), dels papers semàntics del subjecte i de les funcions bàsiques dels complements del verb (directe, indirecte, circumstancial, atribut). Anàlisi morfològica i sintàctica. Tipus d'oracions. Interjeccions. Tipus d'enunciats: frases i oracions. Text, paràgraf i oració. - Utilització dels mecanismes i els recursos lingüístics bàsics per organitzar el text explicatiu i dotar-lo de coherència i cohesió, fent ús de la inserció, la coordinació i l'enllaç d'oracions. - Ús adequat de les diferents categories gramaticals: el nom (classes de noms), el determinant, l'adjectiu, el pronom, el verb (arrel i desinència, conjugacions, formes no personals, perífrasis verbals, verbs regulars i irregulars, temps, mode), l'adverbi, la preposició, la conjunció. Gènere, nombre i concordança. - Ús correcte de les normes ortogràfiques bàsiques i de puntuació. - Coneixement i aplicació de l'ús de l'apòstrof i les contraccions. El punt, el punt i coma, la coma, els 	<p>ortogràfiques i de presentació. Reconèixer la llengua com a instrument de comunicació i de descobriment lúdic.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Conèixer, reconèixer i usar paraules sinònimes i antònimes, paraules homònimes i polisèmiques, neologismes i manlleus, sigles i abreviatures, analitzant-ne les formes i comprenent-ne el significat. Reconèixer paraules compostes, prefixos i sufixos. Crear paraules derivades i diferenciar famílies de paraules. 4. Identificar oracions com a unitats de significat complet i ser capaç de reconèixer oracions simples. Identificar el subjecte i el predicat de l'oració i els nuclis i complements corresponents. Reconèixer el subjecte el·líptic. Distingir el predicat verbal i el nominal, amb els respectius complements. Reconèixer oracions actives i passives i transformar les oracions d'un estil a l'altre. Reconèixer i produir els distints tipus d'oracions segons l'actitud del parlant. Utilitzar la terminologia pròpia de la sintaxi apresada. 5. Construir en la producció pròpia oral i escrita oracions amb un ordre lògic i amb les concordançes adequades. 6. Aplicar els coneixements bàsics de la gramàtica (categories gramaticals). Reconèixer les diferents 	<p>homònimes i polisèmiques, neologismes i manlleus, sigles i abreviatures, i n'analitza les formes i en comprèn el significat.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.2. Coneix les abreviatures del diccionari. 3.3. Identifica paraules compostes, prefixos i sufixos, i les utilitza en la construcció de textos senzills. 3.4. Crea paraules derivades i distingeix les diferents famílies de paraules. 3.5. Coneix diferents tipus de diccionaris. 4.1. Comprèn el concepte d'<i>oració</i>. 4.2. Reconeix oracions simples, en comprèn el significat i n'identifica subjecte i predicat, amb els respectius nuclis i complements. 4.3. Identifica i empra textos senzills, i hi reconeix el predicat verbal i els seus complements (directe, indirecte i circumstancial), així com el predicat nominal i l'atribut. 4.4. Reconeix si l'oració és activa o passiva i és capaç de fer la transformació de l'una a l'altra per produir diferents tipus d'oracions segons l'actitud del parlant. 5.1. Escriu i presenta de forma oral i escrita les oracions amb un ordre lògic i amb les concordançes adequades. 6.1. Coneix i reconeix totes les categories gramaticals per la seva funció en la llengua. 6.2. Reconeix el nom, el substitueix i n'expressa les característiques: classes de noms, gènere i nombre. 6.3. Expressa accions o estats. 6.4. Enllaça o relaciona paraules o oracions. 6.5. Reconeix els determinants i en distingeix la funció. 6.6. Classifica els distints tipus de determinants. 6.7. Identifica els adjectius i fa la correcta concordança amb el nom. 6.8. Distingeix els graus de l'adjectiu. 6.9. Reconeix i utilitza els pronoms personals. 6.10. Identifica, distingeix i classifica els pronoms febles i forts. 6.11. Identifica el temps, el mode, la persona, el nombre i la conjugació dels verbs. Classifica les formes no personals del verb. 6.12. Reconeix les perífrasis verbals. 6.13. Conjuga verbs regulars i irregulars i es fixa en els canvis produïts en l'arrel i en les terminacions.
--	---	---

<p>dos punts, els punts suspensius, el guionet i la dièresi. Diftongs i hiats. Paraules agudes, planes i esdrúixoles.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ús de les tecnologies de la informació i la comunicació com a instrument d'aprenentatge en tasques senzilles. - Coneixement de la pluralitat lingüística existent en el context social i escolar. Les llengües oficials de les Illes Balears, les llengües de l'Estat espanyol. Varietats dialectals i llengua estàndard. Situació sociolingüística. 	<p>categories gramaticals segons la funció: noms, determinants, adjectius, pronoms, verbs, adverbis, preposicions i conjuncions.</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Conèixer les normes ortogràfiques i aplicar-les en les produccions escrites. Utilitzar amb correcció els signes de puntuació. 8. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació com a instrument d'aprenentatge en tasques senzilles. 9. Comprendre la definició de <i>llengua</i>. Conèixer i respectar les llengües oficials de les Illes Balears. Reconèixer les diferents llengües que es parlen a l'Estat espanyol i a les Illes Balears. Identificar positivament la pluralitat lingüística existent. 	<ol style="list-style-type: none"> 6.14. Coneix les formes verbals simples, compostes i perifràstiques. Reconeix i utilitza les formes no personals del verb. 6.15. Identifica l'adverbi. 6.16. Coneix les preposicions. 6.17. Identifica les conjuncions. 7.1. Coneix i aplica adequadament les normes ortogràfiques bàsiques en les produccions escrites. 7.2. Empra amb correcció els signes de puntuació. 7.3. Identifica paraules que han de dur accent diacrític. 7.4. Reconeix els diftongs i els hiats. 8.1. Usa les tecnologies de la informació i la comunicació per cercar informació, llegir textos, etc. 8.2. Fa servir correctament el teclat i l'empra per escriure textos petits. 9.1. Reconeix i respecta la pluralitat lingüística existent en el context social i escolar, en l'àmbit de les Illes Balears i en l'àmbit de l'Estat espanyol. 9.2. Reconeix els diferents registres, els relaciona amb la situació comunicativa i hi adequa l'expressió pròpia.
---	--	---

BLOC 5. EDUCACIÓ LITERÀRIA

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - El text literari com a font de comunicació i aprenentatge, de plaer, de joc, d'entreteniment, de coneixement d'altres mons, temps i cultures, i com a mitjà d'organització i de resolució de problemes de la vida quotidiana. - Textos literaris i no literaris. Literatura de les Illes Balears. El llenguatge literari i els recursos literaris. Els gèneres literaris: narrativa (conte i novel·la), poesia (síl·labes dels versos, rima, versos i estrofes) i teatre (personatges, acotacions, actes i escenes). Tipus de narrador. Altres gèneres literaris. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Llegir i comentar textos propis de la literatura infantil (poesia, còmics, contes, etc.) de diverses fonts i en diferents suports. Utilitzar estratègies per comprendre textos literaris i per identificar els missatges i valors que transmeten aquests textos. 2. Elaborar contes i poemes senzills, fent un ús coherent de la llengua escrita i la imatge per expressar situacions comunicatives concretes. Elaborar textos escrits i orals treballats dins l'aula per satisfer les 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Llegeix i comenta textos propis de la literatura infantil (poesia, còmics, contes, etc.) utilitzant, entre altres fonts, pàgines web. 1.2. Fa ús de diferents estratègies per comprendre textos, com el subratllat de les idees essencials, la relectura i la consulta al diccionari, per identificar els missatges i valors que transmeten aquests textos. 2.1. Produeix contes i poemes, de manera manual o digital, fent un ús coherent de la llengua escrita i la imatge per expressar situacions comunicatives concretes. 2.2. Llegeix petites obres literàries, completa les activitats proposades i exposa oralment les seves opinions. 2.3. Elabora textos escrits i orals treballats dins l'aula (normes de classe, horaris, fullets, reclamacions, etc.), com a eina d'informació i per satisfer les necessitats

<ul style="list-style-type: none"> - Ús dels recursos de la biblioteca de l'aula i del centre, incloent-hi documents audiovisuals, com a mitjà d'aproximació a la literatura pròpia i general, com a font d'informació i plaer. - Textos propis de la tradició literària popular: textos de tradició oral (llegendes, rondalles, cançons populars, contes, etc.). Textos de gènere narratiu (contes, biografies, autobiografies, novel·la realista, d'aventures, de misteri, de ciència-ficció, de fantasia). Textos d'altres gèneres (teatre, poesia) adequats als interessos infantils. - Diferents tipus de lectura amb obres i textos literaris adequats a l'edat i als interessos dels alumnes: lectura silenciosa, en veu alta, expressiva, etc. - Audició, comprensió, memorització i recitació de diferents textos poètics, adequats a l'edat, amb ritme, pronunciació i entonació adequats, i identificació dels missatges i valors que transmeten aquests textos. - Dramatització de textos literaris i de situacions de la vida quotidiana pròximes a l'experiència dels infants. 	<p>necessitats comunicatives. Aplicar, en diferents situacions comunicatives, un vocabulari adequat i cada cop més precís, adquirit a través de la lectura de textos, literaris i no literaris.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Utilitzar la biblioteca d'aula i de centre per obtenir informació i com a font de plaer en la lectura d'obres literàries adequades. Llegir per fomentar l'autonomia lectora, l'interès per l'elecció de diferents temes i textos i com a recurs de plaer personal. 4. Escoltar textos literaris i fer una lectura guiada i autònoma, en silenci i en veu alta de textos propis de la nostra tradició popular, adequats als interessos infantils. Identificar i corregir en textos orals i escrits els trets i les expressions que manifesten discriminació social, cultural, ètnica i de gènere. 5. Llegir correctament diferents tipus d'obres i textos literaris, segons la pretensió de la lectura. 6. Escoltar, comprendre, memoritzar i recitar textos poètics. 7. Utilitzar estratègies per interpretar textos literaris. Interpretar, mitjançant gests i paraules, escenes de contes, obres de teatre, etc. 	<p>comunicatives a partir d'unes pautes donades.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.4. Fa una lectura comentada de poemes, relats i obres teatrals, tenint en compte les convencions literàries (gèneres, figures, etc.) i la presència de certs temes i motius recurrents. 2.5. Recrea i compon poemes i relats per comunicar sentiments, emocions, estats d'ànim o records a partir de l'anàlisi de les característiques d'alguns models i amb l'ajuda de recursos que permetin l'expressió creativa. 2.6. Empra un vocabulari adequat segons les diferents situacions comunicatives, adquirit a través de la lectura de textos literaris i no literaris. 3.1. Utilitza la biblioteca d'aula i de centre per obtenir informació i com a font de plaer en la lectura d'obres literàries adequades. 3.2. Llegeix amb autonomia, s'interessa per diferents tipus de temes i textos i utilitza la lectura com a font de plaer personal. 4.1. Escolta textos literaris i fa una lectura guiada i autònoma, en silenci i en veu alta, de textos propis de la nostra tradició popular: endevinalles, refranys, cançons de triar, faules, rodolins, gloses, rondalles, poemes, contes, etc., adequats als interessos infantils. 4.2. Identifica i corregeix, en textos orals i escrits dels mitjans de comunicació impresos, audiovisuals i digitals, els trets i les expressions que manifesten discriminació social, cultural, ètnica i de gènere. 5.1. Utilitza diferents tipus de lectura d'obres i textos literaris: lectura silenciosa, en veu alta, expressiva, etc. 6.1. Escolta, comprèn, memoritza i recita poemes adequats a l'edat. 7.1. Identifica i aplica el ritme, la pronunciació i l'entonació adequats a cada tipus de dramatització. 7.2. Interpreta, mitjançant gests i paraules, escenes d'històries, contes, obres de teatre, etc.
---	---	--

3.2 Castellà

OBJECTIUS

1. Comprendre i expressar-se oralment i per escrit de forma adequada en els diferents contextos de l'activitat social i cultural i analitzar-los amb sentit crític.
2. Conèixer, respectar i valorar la realitat plurilingüe de l'Estat espanyol i de l'espanyol d'Amèrica com un patrimoni cultural comú i com un fet enriquidor.
3. Fer ús de la llengua en diverses situacions de comunicació i utilitzar-la de manera adequada en l'activitat social i cultural, aplicant les regles bàsiques de la comunicació i adoptant una actitud respectuosa i de cooperació, per prendre consciència dels propis sentiments i idees i per controlar la pròpia conducta.
4. Utilitzar les diverses classes d'escrits mitjançant els quals es produeix la comunicació amb les institucions públiques o privades, en situacions relacionades amb l'escola i la seva activitat.
5. Emprar els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i la comunicació amb esperit crític i emprenedor, per obtenir, interpretar i valorar informacions de diversos tipus i opinions diferents i com a instrument de treball i aprenentatge.
6. Fer servir les destreses bàsiques de la llengua eficaçment, amb iniciativa personal, responsabilitat i esforç tant per cercar, recollir i processar informació com per escriure textos propis de l'àmbit acadèmic.
7. Llegir diferents tipus de text adaptats a l'edat per aprendre i informar-se, amb fluïdesa i entonació adequades, i com a mitjà per ampliar el vocabulari i fixar l'ortografia.
8. Utilitzar la lectura com a font de plaer i d'enriquiment personal i apropar-se a les obres escrites en espanyol d'autors del nostre país o de països americans per desenvolupar hàbits de lectura.
9. Comprendre textos literaris de gèneres diversos adequats quant a temàtica i complexitat, així com iniciar-se en els coneixements de les convencions específiques del llenguatge literari.
10. Produir textos personals creatius i d'iniciativa personal amb intenció literària.
11. Emprar els coneixements sobre la llengua i les normes de l'ús lingüístic per escriure i parlar de manera adequada, coherent, correcta i amb confiança en un mateix i per comprendre textos orals i escrits.
12. Reflexionar sobre els diferents usos socials de les llengües per evitar estereotips lingüístics que suposen judicis de valor i prejudicis classistes, racistes, sexistes i de tot tipus.
13. Posar en pràctica hàbits i estratègies d'aprenentatge mitjançant l'estudi i el treball individual i d'equip amb esforç i responsabilitat.

CONTINGUTS, CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENTATGE AVALUABLES

BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: PARLAR I ESCOLTAR		
Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - Situacions de comunicació, espontànies o dirigides, utilitzant un discurs ordenat i coherent. - Comprensió i expressió de missatges verbals i no verbals. - Estratègies i normes per a l'intercanvi comunicatiu: participació; exposició clara; organització del discurs; escolta; respecte del torn de paraula; paper de moderador; entonació adequada; respecte pels sentiments, experiències, idees, opinions i coneixements dels altres. - Expressió i producció de textos orals segons la tipologia: narratius, descriptius, argumentatius, expositius, instructius, informatius i persuasius. - Creació de textos literaris en prosa o en vers, valorant el sentit estètic i la creativitat: contes, poemes, endevinalles, cançons i teatre. - Comprensió de textos orals segons la tipologia: narratius, descriptius, informatius, instructius, argumentatius, etc. Sentit global del text. Idees principals i secundàries. Ampliació del vocabulari. Bancs de paraules. - Valoració dels continguts transmesos pel text. Deducció de les paraules pel context. Reconeixement d'idees no explícites. Resum oral. - Audició i reproducció de textos breus, senzills i que 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Participar en situacions de comunicació, dirigides o espontànies, respectant les normes de la comunicació: respectar el torn de paraula, organitzar el discurs, escoltar i incorporar les intervencions dels altres. 2. Integrar i reconèixer la informació verbal i no verbal dels discursos orals. 3. Expressar-se de forma oral per satisfer necessitats de comunicació en diferents situacions amb vocabulari precís i estructura coherent. 4. Comprendre missatges orals i analitzar-los amb sentit crític. 5. Ampliar el vocabulari per aconseguir una expressió precisa utilitzant el diccionari com a recurs bàsic. 6. Comprendre el sentit global dels textos orals, reconèixer-ne les idees principals i les secundàries i identificar-hi idees o valors no explícits. 7. Memoritzar i reproduir textos breus i senzills propers als seus gusts i interessos, utilitzant amb correcció i creativitat les distintes estratègies de comunicació oral que ha estudiat. 8. Comprendre textos orals segons la tipologia: narratius, descriptius, informatius, instructius, argumentatius, etc. 9. Produir textos orals breus i senzills dels gèneres més 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Empra la llengua oral amb distintes finalitats (acadèmica, social i lúdica) i com a forma de comunicació i d'expressió personal (sentiments, emocions...) en distints àmbits. 1.2. Transmet les idees amb claredat, coherència i correcció. 1.3. Escolta atentament les intervencions dels companys i segueix les estratègies i normes per a l'intercanvi comunicatiu mostrant respecte i consideració per les idees, sentiments i emocions dels altres. 1.4. Aplica les normes sociocomunicatives: escolta activa, espera de torns, participació respectuosa, adequació a la intervenció de l'interlocutor i certes normes de cortesia. 2.1. Empra conscientment recursos lingüístics i no lingüístics per comunicar-se en les interaccions orals. 3.1. S'expressa amb una pronunciació i una dicció correctes: articulació, ritme, entonació i volum. 3.2. Expressa les seves pròpies idees comprensiblement, substituint elements bàsics del model donat. 3.3. Participa activament en la conversació responent preguntes i fent comentaris relacionats amb el tema de la conversació. 3.4. Participa activament i de forma constructiva en les feines de l'aula. 4.1. Mostra una actitud d'escolta activa. 4.2. Comprèn la informació general en textos orals d'ús habitual. 4.3. Interpreta el sentit d'elements bàsics del text necessaris per a la comprensió global (lèxic, locucions). 5.1. Utilitza un vocabulari adequat a l'edat i expressions adequades a les diferents funcions del llenguatge. 5.2. Utilitza el diccionari de forma habitual en la feina escolar. 5.3. Diferencia pel context el significat de correspondències fonema-grafia idèntiques (paraules homòfones, homònimes, polisèmiques, parònims). 6.1. Identifica el tema del text. 6.2. És capaç d'obtenir les principals idees

<p>estimulin l'interès de l'infant.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dramatitzacions de textos literaris adaptats a l'edat i de producció pròpies. - Estratègies per emprar el llenguatge oral com a instrument de comunicació i aprenentatge: escoltar, recopilar dades, demanar. Participació en enquestes i entrevistes. Comentari oral i judici personal. 	<p>habituals i relacionar-los directament amb les activitats de l'aula, imitant models: narratius, descriptius, argumentatius, expositius, instructius, informatius i persuasius.</p> <p>10. Utilitzar de forma efectiva el llenguatge oral per comunicar-se i aprendre essent capaç d'escoltar activament, de recollir dades pertinents als objectius de comunicatius, de demanar i tornar a demanar, de participar en enquestes i entrevistes i d'expressar oralment amb claredat l'opinió personal, d'acord amb l'edat.</p> <p>11. Valorar els mitjans de comunicació social com a instrument d'aprenentatge i d'accés a informacions i experiències d'altres persones.</p>	<p>d'un text.</p> <p>6.3. Resumeix un text i en distingeix les idees principals i les secundàries.</p> <p>7.1. Reprodueix de memòria breus textos literaris o no literaris propers als seus gusts i interessos, utilitzant la correcció i la creativitat de les distintes estratègies de comunicació oral que ha estudiat.</p> <p>8.1. Actua en resposta a les ordres o instruccions donades per dur a terme les activitats diverses.</p> <p>8.2. Respon de forma correcta a preguntes concernents a la comprensió literal, interpretativa i crítica del text, i infereix el sentit d'elements no explícits en els textos orals.</p> <p>8.3. Utilitza la informació recollida per dur a terme diverses activitats en situacions d'aprenentatge individual o col·lectiu.</p> <p>9.1. Reprodueix comprensiblement textos orals senzills i breus imitant models.</p> <p>9.2. Recorda algunes idees bàsiques d'un text escoltant i les expressa oralment en resposta a preguntes directes.</p> <p>9.3. Organitza i planifica el discurs adequant-se a la situació de comunicació i a les diferents necessitats comunicatives (narrar, descriure, informar-se, dialogar) utilitzant els recursos lingüístics pertinents.</p> <p>10.1. Utilitza de forma efectiva el llenguatge oral per comunicar-se i aprendre escoltant activament i recollint dades pertinents als objectius de la comunicació.</p> <p>11.1. Resumeix entrevistes, notícies, debats infantils... procedents de la ràdio, la televisió o Internet.</p> <p>11.2. Transforma en notícies fets quotidians propers a la seva realitat ajustant-se a l'estructura i al llenguatge propis del gènere i imitant models.</p> <p>11.3. Fa entrevistes dirigides.</p> <p>11.4. Prepara reportatges sobre temes d'interès propers, seguint models.</p>
---	--	--

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - Recursos gràfics a la comunicació escrita. Consolidació del sistema de lectoescriptura. - Comprensió de textos llegits en veu alta i en silenci. 	<p>1. Llegir en veu alta diferents textos, amb fluïdesa i entonació adequada.</p> <p>2. Comprendre distints tipus de text adaptats a l'edat i utilitzant la</p>	<p>1.1. Llegeix en veu alta diferents tipus de text apropiats a l'edat amb velocitat, fluïdesa i entonació adequades.</p> <p>1.2. Descodificada amb precisió i rapidesa tot tipus de paraula.</p> <p>2.1. Entén el missatge, de manera global, i identifica les idees principals i les</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Audició de diferents tipus de text. - Comprensió de textos segons la tipologia. - Lectura de diferents tipus de text: descriptius, argumentatius, expositius, instructius, literaris. - Estratègies per a la comprensió lectora de textos: títol, il·lustracions, paraules clau, capítols, relectura, anticipació d'hipòtesis i comprovació, síntesi, estructura del text, tipus de text, context, diccionari, sentit global del text, idees principals i secundàries, i resum. - Gust per la lectura. Hàbit lector. Lectura de diferents textos com a font d'informació, de delit i de diversió. - Identificació i valoració crítica dels missatges i valors transmesos pel text. - Ús de la biblioteca per cercar informació i com a font d'aprenentatge. - Crítica dels missatges i valors transmesos per un text senzill. - Selecció de llibres segons el gust personal. - Pla lector. 	<p>lectura com a mitjà per ampliar el vocabulari i fixar l'ortografia correcta.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Llegir en silenci diferents textos valorant el progrés en velocitat i comprensió. 4. Resumir un text llegit reflectint-ne l'estructura i destacant-ne les idees principals i secundàries. 5. Utilitza estratègies per comprendre textos de diversa índole. 6. Llegir per pròpia iniciativa diferents tipus de text. 7. Utilitzar textos científics en diferents suports per recollir informació, ampliar coneixements i aplicar-los a treballs personals. 8. Concentrar-se a entendre i interpretar el significat dels textos llegits. 9. Utilitzar les TIC de manera eficient i responsable per cercar i tractar la informació. 10. Dur a terme el pla de lectura que doni resposta a una planificació sistemàtica de millora de l'eficàcia lectora i fomenti el gust per la lectura. 	<p>secundàries dels textos llegits en veu alta.</p> <p>2.2. Mostra comprensió, amb cert grau de detall, de diferents tipus de text no literaris (expositius, narratius, descriptius i argumentatius) i de textos de la vida quotidiana.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Llegeix en silenci amb la velocitat adequada textos de diferent complexitat. 3.2. Fa lectures en silenci i resumeix amb brevetat els textos llegits. 4.1. Capta el propòsit dels textos llegits. Identifica les parts de l'estructura dels textos i n'analitza la progressió temàtica. 4.2. Elabora resums de textos llegits. Identifica els elements característics dels diferents tipus de text. 4.3. Reconeix alguns mecanismes de cohesió en diferents tipus de text. 4.4. Produeix esquemes a partir de textos expositius. 5.1. Interpreta el valor del títol i les il·lustracions. 5.2. Marca les paraules clau d'un text que ajuden a la comprensió global. 5.3. Activa els coneixements previs i se'n serveix per comprendre un text. 5.4. Fa inferències i formula hipòtesis. 5.5. Comprèn la informació continguda en els gràfics i estableix relacions amb la informació que apareix en el text. 5.6. Interpreta esquemes de clau, nombres i mapes conceptuals senzills. 6.1. Té programat un temps setmanal per llegir diferents textos. 6.2. Llegeix voluntàriament textos proposats pel mestre. 7.1. És capaç de consultar diferents fonts bibliogràfiques i textos en suport informàtic per obtenir dades i informació per dur a terme treballs individuals o en grup. 8.1. Dedueix el significat de paraules i expressions amb ajuda del context. 8.2. Comprèn textos periodístics i publicitaris. N'identifica la intenció comunicativa. Diferencia entre informació, opinió personal i publicitat. 8.3. Infereix, interpreta i formula hipòtesis sobre el contingut. Sap relacionar els elements lingüístics amb els no lingüístics en els textos periodístics i publicitaris. 8.4. Estableix relacions entre les il·lustracions i els continguts dels textos, planteja hipòtesis, fa prediccions i identifica a la lectura el tipus de text i la intenció. 8.5. Interpreta el llenguatge figurat,
---	--	--

		<p>metàfores, personificacions, hipèrboles i jocs de paraules en textos publicitaris.</p> <p>9.1. Sap utilitzar els mitjans informàtics per obtenir informació.</p> <p>9.2. És capaç d'interpretar la informació i fer-ne un resum.</p> <p>10.1. Empra la biblioteca per localitzar un llibre determinat amb seguretat i autonomia, aplicant les normes de funcionament d'una biblioteca.</p> <p>10.2. Exposa els arguments de lectures fetes donant compte d'algunes referències bibliogràfiques: autor, editorial, gènere, il·lustracions...</p> <p>10.3. Selecciona lectures amb criteri personal, expressa el gust per la lectura de diversos gèneres literaris com a font d'entreteniment i manifesta la seva opinió sobre els textos llegits.</p>
--	--	---

BLOC 3. COMUNICACIÓ ESCRITA: ESCRIURE

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - Producció de textos per comunicar coneixements, experiències i necessitats: narracions, descripcions, textos expositius, argumentatius i persuasius, poemes, diàlegs, entrevistes i enquestes. - Cohesió del text: enllaços, substitucions lèxiques, manteniment del temps verbal, puntuació. - Creació de textos utilitzant el llenguatge verbal i el no verbal amb intenció informativa: cartells publicitaris, anuncis i còmics. - Normes i estratègies per produir textos: planificació (funció, destinatari, estructura...), revisió i millora del text. - Aplicació de les normes ortogràfiques i signes de puntuació (punt, coma, punt i coma, guionet, dos punts, guió, signes d'entonació, parèntesi, cometes). Accentuació. - Cal·ligrafia. Ordre i 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Produir textos amb diferents intencions comunicatives amb coherència, respectant-ne l'estructura, aplicant les regles ortogràfiques i cuidant la cal·ligrafia, l'ordre i la presentació. 2. Aplicar les fases del procés d'escriptura en la producció de textos escrits de distinta índole: planificació, textualització, revisió i reescriptura, utilitzant esquemes i mapes conceptuals, aplicant estratègies de tractament de la informació, redactant els textos amb claredat, precisió i correcció, revisant-los per millorar-los i avaluant, amb l'ajuda dels models, les produccions pròpies i les dels altres. 3. Utilitzar el diccionari com a recurs per resoldre dubtes sobre la llengua, l'ús o l'ortografia de les paraules. 4. Elaborar projectes individuals o col·lectius sobre diferents temes de l'àrea. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Escriu en diferents suports textos propis de l'àmbit de la vida quotidiana: diaris, cartes, missatges electrònics, etc., imitant textos model. 1.2. Escriu textos usant el registre adequat, organitzant les idees amb claredat, enllaçant enunciats en seqüències lineals cohesionades i respectant les normes gramaticals i ortogràfiques. 1.3. Escriu diferents tipus de text adequant el llenguatge a les característiques del gènere, seguint models, encaminats a desenvolupar la seva capacitat creativa en l'escriptura. 2.1. Resumeix el contingut de textos propis de l'àmbit de la vida personal i de l'àmbit escolar, recollint les idees fonamentals, evitant parafrasejar el text i utilitzant una expressió personal. 2.2. Aplica correctament els signes de puntuació i les regles d'accentuació i ortogràfiques. 2.3. Reprodueix textos dictats amb correcció. 2.4. Empra estratègies de recerca i selecció de la informació: prendre notes, elaborar esquemes, guions, mapes conceptuals. 3.1. Utilitza habitualment el diccionari en el procés d'escriptura. 4.1. Elabora gràfics a partir de dades

<p>presentació.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dictats. - Plans d'escriptura. 	<ol style="list-style-type: none"> 5. Cercar una millora progressiva en l'ús de la llengua, explorant camins que desenvolupin la sensibilitat, la creativitat i l'estètica. 6. Afavorir a través del llenguatge la formació d'un pensament crític que impedeixi discriminacions i prejudicis. 7. Dur a terme el pla d'escriptura que doni resposta a una planificació sistemàtica de millora de l'eficàcia escriptora i fomenti la creativitat. 8. Utilitzar les TIC de manera eficient i responsable per presentar les produccions. 	<p>seleccionades i organitzades procedents de diferents textos (llibres de consulta, periodístics, revistes, etc.).</p> <p>4.2. Presenta un informe de forma ordenada i clara, utilitzant el paper i el suport digital, sobre problemes o situacions senzilles, recollint informació de diferents fonts (directes, llibres, Internet), seguint un pla de treball i expressant conclusions.</p> <p>4.3. Elabora un informe seguint un guió establert que suposi cercar, seleccionar i organitzar la informació de textos de caràcter científic, geogràfic o històric.</p> <p>5.1. Posa interès i s'esforça per escriure correctament de forma personal.</p> <p>6.1. Expressa, per escrit, opinions, reflexions i valoracions argumentades.</p> <p>7.1. Planifica i redacta textos seguint uns passos: planificació, redacció, revisió i millora. Determina amb antelació com serà el text: l'extensió, el tractament autor-lector, la presentació, etc. Adapta l'expressió a la intenció tenint en compte l'interlocutor i l'assumpte de què tracta. Presenta amb netedat, claredat, precisió i ordre els escrits. Reescriu el text.</p> <p>7.2. Valora la producció escrita pròpia, afixi com la producció escrita dels companys.</p> <p>8.1. Empra amb eficàcia les tecnologies de la informació i la comunicació per escriure, presentar els textos i cercar informació.</p> <p>8.2. Utilitza Internet i les TIC (reproductor de vídeos, reproductor de DVD, ordinador, reproductor de CD-àudio, càmera de fotos digital i gravadora d'àudio) com a recursos per dur a terme feines diverses: escriure i modificar un text, crear taules i gràfics, etc.</p>
---	--	--

BLOC 4. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - La paraula. - Reconeixement de les distintes classes de paraules (nom, verb, adjectiu, preposició, adverbi, conjunció, pronom, article, interjecció) i explicació reflexiva de com s'empren en situacions concretes de comunicació. Característiques i ús de cada classe de paraula. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aplicar els coneixements bàsics sobre l'estructura de la llengua, la gramàtica (categories gramaticals), el vocabulari (formació i significat de les paraules i camps semàntics), així com 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Coneix i reconeix totes les categories gramaticals per la seva funció a la llengua: presentar, substituir i expressar característiques del nom, expressar accions o estats, enllaçar o relacionar paraules o oracions, etc. 1.2. Conjuga i empra amb correcció tots els temps simples i composts en les formes personals i no personals del mode indicatiu i el subjuntiu de tots els verbs.

<ul style="list-style-type: none"> – Classes de nom: comuns, propis, individuals, col·lectius, concrets i abstractes. – Conjugació dels verbs regulars i irregulars més freqüents. – La síl·laba. Diftongs i hiats. – Vocabulari: sinònims i antònims, família de paraules, paraules polisèmiques, paraules derivades, paraules compostes, paraules col·lectives, paraules onomatopèiques, parònims i paraules homòfones. Augmentatiu i diminutius. Arcaïsmes, neologismes i estrangerismes. Frases fetes. Formació de substantius, adjectius i verbs. Recursos de derivació: prefixos i sufixos en la formació de noms, adjectius i verbs. Sigles i abreviatures. – Ús eficaç del diccionari per ampliar vocabulari i per fer consultes ortogràfiques i gramaticals. – Ortografia: utilització de les regles bàsiques d'ortografia. Regles d'accentuació. Signes de puntuació. – Les relacions gramaticals. – Reconeixement i explicació reflexiva de les relacions que s'estableixen entre el substantiu i la resta dels components del grup nominal. – Reconeixement i observació reflexiva dels constituents oracionals de l'oració simple: subjecte i predicat. – Reconeixement i ús d'alguns connectors textuais (d'ordre, contrast i explicació) i dels principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals (substitucions pronominals) com lèxics (el·lipsis i substitucions mitjançant sinònims i hiperònims). – Les varietats de la llengua. – Coneixement general de la realitat plurilingüe d'Espanya i valoració com a font d'enriquiment personal i com una mostra de la riquesa del nostre patrimoni històric i 	<p>les regles d'ortografia per afavorir una comunicació més eficaç.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Desenvolupar les destreses i competències lingüístiques a través de l'ús de la llengua. 3. Sistematitzar l'adquisició de vocabulari a través dels textos. 4. Desenvolupar estratègies per millorar la comprensió oral i l'escrita a través del coneixement de la llengua. 5. Utilitzar programes educatius digitals per fer tasques i avançar en l'aprenentatge. 6. Conèixer la varietat lingüística d'Espanya i de l'espanyol com a font d'enriquiment cultural. Mostrar respecte tant cap a les llengües que es parlen a Espanya i els seus dialectes com cap a l'espanyol d'Amèrica. 	<p>1.3. Diferencia famílies de paraules.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Coneix, reconeix i empra sinònims i antònims, paraules polisèmiques i homònimes, arcaïsmes, estrangerismes i neologismes, frases fetes, sigles i abreviatures. 2.2. Reconeix paraules compostes, prefixos i sufixos i és capaç de crear paraules derivades. 2.3. Identifica i classifica els diferents tipus de paraula en un text. 2.4. Reconeix els connectors bàsics necessaris que donen cohesió al text (anàfores, dixis, el·lipsis, sinònims, connectors). 2.5. Identifica les oracions com a unitats de significat complet. Reconeix l'oració simple, diferencia subjecte i predicat. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Coneix l'estructura del diccionari i l'usa per cercar el significat de qualsevol paraula, els seus derivats, plurals, formes verbals, sinònims, etc. 3.2. Selecciona l'accepció correcta segons el context entre les que li ofereix el diccionari. 3.3. Coneix les normes ortogràfiques i les aplica en les seves produccions escrites. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Assenyala les característiques que defineixen les diferents classes de paraula: classificació i ús per construir el discurs en els diferents tipus de producció. 4.2. Utilitza correctament les normes de la concordança de gènere i de nombre en l'expressió oral i l'escrita. 4.3. Aplica correctament les normes d'accentuació i classifica les paraules d'un text. 4.4. Usa amb correcció els signes de puntuació. 4.5. Aplica les regles d'ús de l'accent. 4.6. Utilitza una sintaxi adequada en les produccions escrites pròpies. <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Utilitza distints programes educatius digitals com a ajuda i reforç de l'aprenentatge. <ol style="list-style-type: none"> 6.1. Coneix i valora la varietat lingüística d'Espanya i l'espanyol d'Amèrica. 6.2. Reconeix i identifica algunes de les característiques (històriques, socioculturals, geogràfiques i lingüístiques) de les llengües oficials a Espanya.
--	--	--

cultural.		
BLOC 5. EDUCACIÓ LITERÀRIA		
Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - Coneixement dels contes tradicionals: contes meravellosos, contes de fórmules, d'animals... - Distinció entre conte i llegenda. Coneixement de llegendes espanyoles i d'altres països. - Lectura guiada de textos narratius de tradició oral, literatura infantil, adaptacions d'obres clàssiques i literatura actual. - Lectura comentada de poemes, relats i obres teatrals. - Comprensió, memorització i recitació de poemes amb el ritme, entonació i dicció adequades. - Creació de textos literaris en prosa o en vers, valorant el sentit estètic i la creativitat: contes, poemes, endevinalles, cançons, i teatre. - Identificació de recursos literaris. - Dramatització i lectura dramatitzada de textos literaris. - Valoració dels textos literaris com a vehicle de comunicació i com a font de coneixement d'altres mons, temps i cultures i com a goig personal. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apreciar el valor dels textos literaris i utilitzar la lectura com a font d'entreteniment i informació i considerar-la com a un mitjà d'aprenentatge i enriquiment personal de màxima importància. 2. Integrar la lectura expressiva i la comprensió i interpretació de textos literaris narratius, lírics i dramàtics a la practica escolar, reconeixent i interpretant alguns recursos del llenguatge literari (metàfores, personificacions, hipèrboles i jocs de paraules) i diferenciant les principals convencions formals dels generes. 3. Conèixer i valorar els recursos literaris de la tradició oral: poemes, cançons, contes, refranys, endevinalles. 4. Produir a partir de models donats textos literaris en prosa o en vers, amb sentit estètic i creativitat: contes, poemes, endevinalles, cançons i fragments teatrals. 5. Participar amb interès a dramatitzacions de textos literaris adaptats a l'edat i de produccions pròpies o dels companys, utilitzant adequadament els recursos bàsics dels intercanvis orals i de la tècnica teatral. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Reconeix i valora les característiques fonamentals dels textos literaris narratius, poètics i dramàtics. 2.1. Fa lectures guiades de textos narratius de tradició oral, literatura infantil, adaptacions d'obres clàssiques i literatura actual. 2.2. Interpreta el llenguatge figurat, metàfores, personificacions, hipèrboles i jocs de paraules en textos literaris. 3.1. Distingeix alguns recursos retòrics i mètrics propis dels poemes. 3.2. Utilitza comparacions, metàfores, augmentatius, diminutius i sinònims en textos literaris. 4.1. Crea textos literaris (contes, poemes, cançons i petites obres teatrals) a partir de pautes o models donats utilitzant-hi recursos lèxics, sintàctics, fònics i rítmics. 5.1. Fa dramatitzacions individualment i en grup de textos literaris apropiats o adequats a l'edat i de textos de producció pròpia. 5.2. Memoritza i reproduïx textos orals breus i senzills: contes, poemes, cançons, refranys, endevinalles, embarbussaments.

3.3 Matemàtiques

OBJECTIUS

1. Valorar el paper de les matemàtiques en la vida quotidiana i reconèixer el valor d'actituds com l'exploració de diferents alternatives, la conveniència de la precisió o aproximació als millars i l'esforç en la recerca de solucions.

2. Expressar verbalment i de manera raonada el procés seguit per solucionar problemes aritmètics, estadístics i de probabilitat.
3. Utilitzar processos de lectura, reflexió, raonament i estratègies de resolució de problemes, fer els càlculs necessaris i comprovar les solucions.
4. Aconseguir la capacitat d'afrontar amb èxit les situacions en les quals intervenen nombres de més de quatre xifres, valorant i adquirint seguretat en les pròpies habilitats matemàtiques, calculant sumes, restes, multiplicacions i divisions.
5. Elaborar i fer servir instruments i estratègies personals (aproximació, estimació de càlculs mentals, mesures de longituds, superfícies, masses i capacitats, orientació espacial...), per fer prediccions i en la resolució de problemes.
6. Elaborar i presentar informes sobre els resultats i les conclusions dels processos d'investigació.
7. Identificar i resoldre problemes de la vida quotidiana, relacionar la realitat i les matemàtiques i emprar operacions combinades.
8. Conèixer l'existència de diverses unitats i aparells de mesura tradicional a les Illes Balears.
9. Reconèixer l'aportació de diferents cultures al món matemàtic: sistema de números romans, múltiples i submúltiples d'unitats i aparells de mesures, instruments de càlcul, etc.
10. Fer servir habitualment de manera adequada els mitjans tecnològics per facilitar el càlcul i la recerca d'informació i per tractar i representar diverses informacions (pictogrames, gràfics de sectors i de barres).
11. Identificar formes planes i cossos geomètrics de l'entorn per comprendre i descriure la realitat.
12. Desenvolupar estratègies de comprensió lectora en els missatges transmesos pels textos escrits que inclouen nombres naturals, nombres decimals i fraccions.
13. Completar activitats que afavoreixen la col·laboració activa i la responsabilitat en l'aprenentatge cooperatiu.

CONTINGUTS, CRITERIS D'AVUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE AVUABLES

BLOC 1. PROCESSOS MATEMÀTICS		
Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> – Planificació del procés de resolució de problemes: anàlisi i comprensió de l'enunciat, estratègies i procediments posats en pràctica (un dibuix, una taula, un esquema de la situació, assaig i error raonat, operacions matemàtiques adients, etc.), resultats obtinguts. – Plantejament de petites investigacions en contextos numèrics, geomètrics i funcionals. – Apropament al mètode de treball científic mitjançant l'estudi d'alguna de les seves característiques i la pràctica en situacions senzilles. – Confiança en les pròpies capacitats per desenvolupar actituds adients i afrontar les dificultats pròpies del treball científic. – Utilització de mitjans tecnològics en el procés d'aprenentatge per obtenir informació, fer càlculs numèrics, resoldre problemes i presentar resultats. – Integració de les tecnologies de la informació i la comunicació en el procés d'aprenentatge. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expressar verbalment de manera raonada el procés seguit en la resolució d'un problema. 2. Utilitzar processos de raonament i estratègies de resolució de problemes, fer els càlculs necessaris i comprovar les solucions obtingudes. 3. Descriure i analitzar situacions de canvi per trobar patrons, regularitats i lleis matemàtiques en contextos numèrics, geomètrics i funcionals, i valorar-ne la utilitat per fer prediccions. 4. Aprofundir en problemes resolts, plantejant petites variacions en les dades, fent altres preguntes... 5. Fer i presentar informes senzills sobre el desenvolupament, els resultats i les conclusions obtinguts en el procés d'investigació. 6. Identificar i resoldre problemes de la vida quotidiana adequats al nivell, establir connexions entre la realitat i les matemàtiques i valorar la utilitat dels coneixements matemàtics adients per resoldre problemes. 7. Conèixer algunes característiques del mètode de treball científic en contextos de situacions problemàtiques que s'han de resoldre. 8. Planificar i controlar les fases del mètode de treball científic en situacions adequats al nivell. 9. Desenvolupar i cultivar actituds inherents a la tasca matemàtica. 10. Superar bloquejos i 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Comunica verbalment de manera raonada el procés seguit en la resolució d'un problema de matemàtiques o en contextos de la realitat. 2.1. Analitza i comprèn l'enunciat dels problemes (dades, relacions entre les dades, context del problema). 2.2. Fa servir estratègies heurístiques i processos de raonament de problemes. 2.3. Reflexiona sobre el procés de resolució de problemes: revisa les operacions utilitzades, les unitats dels resultats, comprova i interpreta les solucions en el context de la situació, cerca altres formes de resolució, etc. 2.4. Fa estimacions i elabora conjectures sobre els resultats dels problemes que s'han de resoldre, en contrasta la validesa i en valora la utilitat i l'eficàcia. 2.5. Identifica i interpreta dades i missatges de textos numèrics senzills de la vida quotidiana (factures, fullets publicitaris, rebaixes...). 3.1. Identifica patrons, regularitats i lleis matemàtiques en situacions de canvi, en contextos numèrics, geomètrics i funcionals. 3.2. Fa prediccions sobre els resultats esperats utilitzant patrons i lleis trobades, analitzant-ne la idoneïtat i els errors que es produeixen. 4.1. Aprofundeix en problemes una vegada resolts, analitzant la coherència de la solució i cercant altres maneres de resoldre'ls. 4.2. Es planteja nous problemes a partir d'un de resolt: variant-ne les dades, proposant noves preguntes, connectant-lo amb la realitat, cercant altres contextos, etc. 5.1. Elaborar informes sobre el procés d'investigació fet, exposant-ne les fases i valorant els resultats i les conclusions obtinguts. 6.1. Practica el mètode científic, i és ordenat, organitzat i sistemàtic. 6.2. Planifica el procés de treball amb preguntes adients: què vull esbrinar?, què tenc?, què cerc?, com ho puc fer?, no m'he equivocat en fer-ho?, la solució és adequada? 7.1. Fa estimacions sobre els resultats esperats, en contrasta la validesa i valora els pro i els contra d'emprar-los. 8.1. Elaborar conjectures i cerca arguments que les validin en situacions que s'han de

	<p>inseguretats davant la resolució de situacions desconegudes.</p> <p>11. Reflexionar sobre les decisions preses i aprendre per a situacions similars futures.</p> <p>12. Emprar els mitjans tecnològics de manera habitual en el procés d'aprenentatge cercant, analitzant i seleccionant informació rellevant a Internet o altres fonts, elaborant documents propis, fent-ne exposicions i argumentacions.</p> <p>13. Seleccionar i utilitzar eines tecnològiques i estratègies per al càlcul, per conèixer els principis matemàtics i per resoldre problemes.</p>	<p>resoldre, en contextos numèrics, geomètrics i funcionals.</p> <p>9.1. Desenvolupa i mostra actituds adients per al treball en matemàtiques: esforç, perseverança, flexibilitat i acceptació de la crítica raonada.</p> <p>9.2. Es planteja la resolució de reptes i problemes amb la precisió, l'atenció i l'interès adequats al nivell educatiu i a la dificultat de la situació.</p> <p>9.3. Distingeix entre problemes i exercicis i aplica les estratègies adequades per a cada cas.</p> <p>9.4. S'inicia en el plantejament de preguntes i en la recerca de respostes adients, tant en l'estudi dels conceptes com en la resolució de problemes.</p> <p>9.5. Desenvolupa i aplica estratègies de raonament (classificació, reconeixement de les relacions, ús de contraexemples) per crear i investigar conjectures i construir i defensar arguments.</p> <p>10.1. Pren decisions en els processos de resolució de problemes valorant-ne les conseqüències i la conveniència per la seva senzillesa i utilitat.</p> <p>10.2. Reflexiona sobre els problemes resolts i els processos desenvolupats, valora les idees clau, aprèn per a situacions futures similars, etc.</p> <p>10.3. Utilitza eines tecnològiques per fer càlculs numèrics, per aprendre i per resoldre problemes, conjectures, i construir i defensar arguments.</p> <p>11.1. S'inicia en la reflexió sobre els problemes resolts i els processos desenvolupats, valora les idees clau, aprèn per a situacions futures similars, etc.</p> <p>12.1. S'inicia en l'ús d'eines tecnològiques per fer càlculs numèrics, per aprendre i per resoldre problemes.</p> <p>12.2. S'inicia en l'ús de la calculadora per fer càlculs numèrics, per aprendre i per resoldre problemes.</p> <p>13.1. Du a terme un projecte, elabora i presenta un informe creant documents digitals propis (textos, presentació, imatge, vídeo, so...), cercant, analitzant i seleccionant la informació rellevant, utilitzant l'eina tecnològica adient i compartint-ho amb els companys.</p>
BLOC 2. NOMBRES		
Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable

<ul style="list-style-type: none"> – Nombres enters, decimals i fraccions. – La numeració romana. – L'ordre numèric. Utilització dels nombres ordinals. Comparació de nombres. – Nom i grafia dels nombres de més de sis xifres. – Equivalències entre els elements del sistema de numeració decimal: unitats, desenes, centenes, etc. – El sistema de numeració decimal: valor posicional de les xifres. – El nombre decimal: dècimes, centèsimes i mil·lèsimes. – Concepte de <i>fracció</i> com a relació entre les parts i el tot. – Fraccions pròpies i impròpies. Nombre mixt. Representació gràfica. – Fraccions equivalents, reducció de dues o més fraccions a comú denominador. – Els nombres decimals: valor de posició. – Arrodoniment de nombres decimals a la dècima, centèsima o mil·lèsima més propera. – Relació entre fracció i nombre decimal, aplicació a l'ordenació de fraccions. – Divisibilitat: múltiples, divisors, nombres primers i nombres composts. Criteris de divisibilitat. – Nombres positius i negatius. – Estimació de resultats. – Comprovació de resultats mitjançant estratègies aritmètiques. – Arrodoniment de nombres naturals a les desenes, centenes i milers. – Operació de conjunts de nombres de diferent tipus. <p>Operacions:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Llegir, escriure i ordenar utilitzant raonaments apropiats, diferents tipus de nombre (romans, naturals, fraccions i decimals fins a les mil·lèsimes). 2. Interpretar diferents tipus de nombre segons el seu valor, en situacions de la vida quotidiana. 3. Fer operacions i càlculs numèrics mitjançant diferents procediments, inclòs el càlcul mental, fent referència implícita a les propietats de les operacions, en situacions de resolució de problemes. 4. Utilitzar les propietats de les operacions, les estratègies personals i els diferents procediments que s'usen segons la naturalesa del càlcul que s'ha de fer (algoritmes escrits, càlcul mental, tempteig, estimació, calculadora). 5. Emprar els nombres enters, decimals, fraccionaris i els percentatges senzills per interpretar i intercanviar informació en contextos de la vida quotidiana. 6. Operar amb els nombres tenint en compte la jerarquia de les operacions, aplicant les seves propietats, les estratègies personals i els diferents procediments que 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica les xifres romanes i aplica el coneixement a la comprensió de datacions. 1.2. Llegeix, escriu i ordena en textos numèrics i de la vida quotidiana nombres (naturals, fraccions i decimals fins a les mil·lèsimes), emprant raonaments adients i interpretant el valor posicional de cada xifra. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Empra els nombres ordinals en contextos reals. 2.2. Interpreta en textos numèrics i de la vida quotidiana nombres (naturals, fraccions i decimals fins a les mil·lèsimes), emprant raonaments adients i interpretant el valor posicional de cada xifra. 2.3. Descompon, compon i arrodoneix nombres naturals i decimals, interpretant el valor posicional de cada xifra. 2.4. Ordena nombres enters, decimals i fraccions bàsiques per comparació, representació en la recta numèrica i transformació d'uns en altres. 2.5. Utilitza els nombres negatius en contextos reals. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Redueix dues o més fraccions a comú denominador i calcula fraccions equivalents. 3.2. Arrodoneix nombres decimals a la dècima, centèsima o mil·lèsima més propera. 3.3. Ordena fraccions aplicant la relació entre fracció i nombre decimal. 4.1. Coneix i aplica els criteris de divisibilitat per 2, 3, 5, 9 i 10. <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Opera amb els nombres coneixent la jerarquia de les operacions. 5.2. Empra diferents tipus de nombre en contextos reals, establint equivalències entre aquests, identificant-los i emprant-los com a operadors en la interpretació i la resolució de problemes. 5.3. Estima i comprova resultats mitjançant diferents estratègies. 6.1. Fa operacions amb nombres naturals: suma, resta, multiplicació i divisió. 6.2. Identifica i empra els termes propis de la multiplicació i de la divisió. 6.3. Resol problemes emprant la multiplicació per fer recomptes, en disposicions rectangulars en què intervé la llei del producte. 6.4. Calcula quadrats, cubs i potències de base 10.
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> — Operacions amb nombres naturals: addició, subtracció, multiplicació i divisió. — La multiplicació com a suma de sumands iguals i viceversa. Les taules de multiplicar. — Potència com a producte de factors iguals. Quadrats i cubs. Potències de base 10. — Identificació i ús dels termes propis de la divisió. — Propietats de les operacions i relacions entre aquestes emprant nombres naturals. — Operacions amb fraccions. — Operacions amb nombres decimals. — Percentatges i proporcionalitat. <p>Percentatges:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Expressió de parts emprant percentatges. — Correspondència entre fraccions senzilles, decimals i percentatges. — Augments i disminucions percentuals. — Proporcionalitat directa. — La regla de tres en situacions de proporcionalitat directa: llei del doble, triple, meitat. — Resolució de problemes de la vida quotidiana. <p>Càlcul:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Utilització dels algorismes estàndard de suma, resta, multiplicació i divisió. — Automatització dels algorismes. — Descomposició, de manera additiva i de manera additivomultiplicadora. — Descomposició de nombres naturals atenent al valor posicional de les xifres. — Construcció de sèries ascendents i descendents. — Construcció i memorització de les taules de multiplicar. — Obtenció dels primers 	<p>s'utilitzen segons la naturalesa del càlcul que s'ha de fer (algorismes escrits, càlcul mental, tempteig, estimació, calculadora), emprant el més adient.</p> <p>7. Iniciar-se en l'ús dels percentatges i la proporcionalitat directa per interpretar i intercanviar informació i resoldre problemes en contextos de la vida quotidiana.</p> <p>8. Conèixer, utilitzar i automatitzar algorismes estàndard de suma, resta, multiplicació i divisió amb diferents tipus de nombre, en comprovació dels resultats en contextos de resolució de problemes i en situacions de la vida quotidiana.</p> <p>9. Identificar i resoldre problemes de la vida quotidiana adequats al nivell, establir connexions entre la realitat i les matemàtiques, valorar la utilitat dels coneixements matemàtics adients i reflexionar sobre el procés aplicat per resoldre problemes.</p>	<p>6.5. Aplica les propietats de les operacions i les relacions entre aquestes.</p> <p>6.6. Fa sumes i restes de fraccions amb el mateix denominador. Calcula el producte d'una fracció per un nombre.</p> <p>6.7. Fa operacions amb nombres decimals.</p> <p>6.8. Aplica la jerarquia de les operacions i els usos del parèntesi.</p> <p>6.9. Calcula percentatges d'una quantitat.</p> <p>7.1. Empra els percentatges per expressar parts.</p> <p>7.2. Estableix la correspondència entre fraccions senzilles, decimals i percentatges.</p> <p>7.3. Calcula augments i disminucions percentuals.</p> <p>7.4. Empra la regla de tres en situacions de proporcionalitat directa: llei del doble, triple, meitat, per resoldre problemes de la vida diària.</p> <p>7.5. Resol problemes de la vida quotidiana emprant percentatges i regla de tres en situacions de proporcionalitat directa i explica oralment i per escrit el significat de les dades, la situació plantejada, el procés seguit i les solucions obtingudes.</p> <p>8.1. Utilitza i automatitza algorismes estàndard de suma, resta, multiplicació i divisió amb diferents tipus de nombre, en comprovació de resultats en contextos de resolució de problemes i en situacions quotidianes.</p> <p>8.2. Descompon de forma additiva i de forma additivomultiplicadora nombres menors d'un milió atenent al valor posicional de les xifres.</p> <p>8.3. Construeix sèries numèriques, ascendents i descendents de cadències 2, 10 i 100 a partir de qualsevol nombre i de cadències 5, 25 i 50 a partir de múltiples de 5, 25 i 50.</p> <p>8.4. Descompon nombres naturals atenent al valor posicional de les xifres.</p> <p>8.5. Construeix i memoritza les taules de multiplicar i les empra per fer càlcul mental.</p> <p>8.6. Identifica múltiples i divisors, i empra les taules de multiplicar.</p> <p>8.7. Calcula els primers múltiples d'un nombre donat.</p> <p>8.8. Calcula tots els divisors de qualsevol nombre menor que 100.</p> <p>8.9. Calcula el mínim comú múltiple i el màxim comú divisor.</p> <p>8.10. Descompon nombres decimals</p>
--	---	--

<p>múltiples d'un nombre donat.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Obtenció de tots els divisors de qualsevol nombre menor de 100. – Descomposició de nombres decimals atenent al valor posicional de les xifres. – Càlcul de percentatges en situacions reals. – Elaboració i ús d'estratègies de càlcul mental. – Ús de la calculadora. – Aplicació de les operacions en la resolució de problemes. 		<p>atenent al valor posicional de les xifres.</p> <p>8.11. Calcula tants per cent en situacions reals.</p> <p>8.12. Elabora i usa estratègies de càlcul mental.</p> <p>8.13. Estima i arrodoneix el resultat d'un càlcul i valora la resposta.</p> <p>8.14. Empra la calculadora i aplica les regles de funcionament per investigar i resoldre problemes.</p> <p>9.1. Resol problemes que impliquin domini dels continguts treballats, emprant estratègies heurístiques, de raonament (classificació, reconeixement de les relacions, ús de contraexemples), creant conjectures, construint, argumentant i prenent decisions, i en valora les conseqüències i la conveniència d'utilitzar-les.</p> <p>9.2. Reflexiona sobre el procés aplicat en la resolució de problemes: revisa les operacions utilitzades, les unitats dels resultats, comprova i interpreta les solucions en el context i cerca altres maneres de resoldre'l.</p>
---	--	--

BLOC 3. MESURA

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> – Unitats del sistema mètric decimal. Longitud, capacitat, massa, superfície i volum. – Mesures tradicionals de les Illes Balears. – Equivalències entre les mesures de capacitat i volum. – Expressió en forma simple d'un mesurament de longitud, capacitat o massa, en forma complexa i viceversa. – Comparació i ordenació de mesures d'una mateixa magnitud. – Desenvolupament d'estratègies per mesurar figures de manera exacta i aproximada. – Tria de la unitat més adient per expressar una mesura. – Realització de mesuraments. – Comparació de superfícies de figures planes per 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Seleccionar instruments i unitats de mesura usuals, fer prèviament estimacions i expressar amb precisió mesures de longitud, superfície, pes/massa, capacitat i temps en contextos reals. 2. Triar els instruments de mesura més pertinents en cada cas i estimar la mesura de magnituds de longitud, capacitat, massa i temps fent previsions raonables. 3. Operar amb diferents mesures. 4. Emprar les unitats de mesura més usuals, convertir unes unitats 	<p>1.1. Identifica les unitats del sistema mètric decimal. Longitud, capacitat, massa, superfície i volum.</p> <p>2.1. Estima longituds, capacitats, masses, superfícies i volums d'objectes i espais coneguts, tria la unitat i els instruments més adients per mesurar i explica de manera oral el procés seguit i l'estratègia emprada.</p> <p>2.2. Mesura amb instruments, utilitza estratègies i unitats convencionals i no convencionals i tria la unitat més adient per expressar una mesura.</p> <p>3.1. Suma i resta mesures de longitud, capacitat, massa, superfície i volum en forma simple i dóna el resultat en la unitat determinada en principi.</p> <p>3.2. Expressa en forma simple la mesura de longitud, capacitat o massa donada en forma complexa i viceversa.</p> <p>3.3. Compara i ordena mesures d'una mateixa magnitud.</p> <p>3.4. Compara superfícies de figures planes per superposició, descomposició i mesurament.</p>

<p>superposició, descomposició i mesurament.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sumar i restar mesures de longitud, capacitat, massa, superfície i volum. – Estimació de longituds, capacitats, masses, superfícies i volums d'objectes i espais coneguts, i tria de les unitats i dels instruments més adients per mesurar i expressar una mesura. – Explicació oral i escrita del procés seguit i de l'estratègia emprada en qualsevol dels procediments utilitzats. <p>Mesura del temps:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Unitats de mesura del temps i les relacions entre aquestes. – Equivalències i transformacions entre hores, minuts i segons. – Lectura en rellotges analògics i digitals. – Càlculs amb mesures temporals. <p>Mesura d'angles:</p> <ul style="list-style-type: none"> – El sistema sexagesimal. – L'angle com a unitat de mesura d'un angle. Mesura d'angles. <p>Sistemes monetaris:</p> <ul style="list-style-type: none"> – El sistema monetari de la Unió Europea. Unitat principal: l'euro. Valor de les diferents monedes i bitllets. – Múltiples i submúltiples de l'euro. – Equivalències entre monedes i bitllets. – Resolució de problemes de mesura. 	<p>en altres de la mateixa magnitud, expressar els resultats en les unitats de mesura més adequades, explicar oralment i per escrit el procés seguit i aplicar-lo en la resolució de problemes.</p> <p>5. Conèixer les unitats de mesura del temps i les relacions entre aquestes, i emprar-les per resoldre problemes de la vida diària.</p> <p>6. Conèixer el sistema sexagesimal per fer càlculs amb mesures angulars.</p> <p>7. Conèixer el valor i les equivalències entre les diferents monedes i bitllets del sistema monetari de la Unió Europea.</p> <p>8. Identificar i resoldre problemes de la vida quotidiana adequats al nivell, establir les connexions entre la realitat i les matemàtiques, valorar la utilitat dels coneixements matemàtics adients i reflexionar sobre el procés aplicat per resoldre problemes.</p>	<p>4.1. Coneix i utilitza les equivalències entre les mesures de capacitat i volum</p> <p>4.2. Explica de forma oral i per escrit els processos seguits i les estratègies emprades en tots els procediments.</p> <p>4.3. Resol problemes emprant les unitats de mesura més usuals, converteix unes unitats en altres de la mateixa magnitud, expressa els resultats en les unitats de mesura més adients i explica oralment i per escrit el procés seguit.</p> <p>5.1. Coneix i utilitza les unitats de mesura del temps i les relacions entre aquestes: segon, minut, hora, dia, setmana, any...</p> <p>5.2. Fa equivalències i transformacions entre hores, minuts i segons.</p> <p>5.3. Llegeix en rellotges analògics i digitals.</p> <p>5.4. Resol problemes de la vida diària emprant mesures temporals i les relacions entre aquestes.</p> <p>6.1. Identifica l'angle com a mesura d'un gir o obertura.</p> <p>6.2. Mesura angles emprant instruments convencionals.</p> <p>6.3. Resol problemes fent càlculs amb mesures angulars.</p> <p>7.1. Coneix la funció, el valor i les equivalències entre les diferents monedes i bitllets del sistema monetari de la Unió Europea i les empra per resoldre problemes tant en situacions reals com en figurades.</p> <p>7.2. Calcula múltiples i submúltiples de l'euro.</p> <p>8.1. Resol problemes de mesura, emprant estratègies heurístiques, de raonament (classificació, reconeixement de les relacions, ús de contraexemples), creant conjectures, construint, argumentant i prenent decisions, i en valora les conseqüències i la conveniència d'utilitzar-les.</p> <p>8.2. Reflexiona sobre el procés seguit en la resolució de problemes: revisa les operacions, les unitats dels resultats, comprova i interpreta les solucions en el context i cerca altres maneres de resoldre'ls.</p>
BLOC 4. GEOMETRIA		
Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> – La situació en el plànol i en l'espai. 	<p>1. Utilitzar les nocions geomètriques de</p>	<p>1.1. Identifica i representa posicions relatives de rectes i circumferències.</p>

<ul style="list-style-type: none"> — Posicions relatives de rectes i circumferències. — Angles en diferents posicions: consecutius, adjacents, oposats pel vèrtex... — Sistema de coordenades cartesianes. Descripció de posicions i moviments. — La representació elemental de l'espai: escales i gràfics senzills. — Formes planes i espacials: figures planes. Elements, relacions i classificació. — Classificació de triangles atenent als costats i als angles. — Classificació de quadrilàters atenent al paral·lelisme dels costats. Classificació dels paral·lelograms. — Concavitat i convexitat de figures planes. — Identificació i denominació de polígons atenent al nombre de costats. — Perímetre i àrea. — La circumferència i el cercle. Elements bàsics: centre, radi, diàmetre, corda, arc, tangent i sector circular. — Cossos geomètrics: elements, relació i classificació. — Poliedres. Elements bàsics: vèrtex, cares i arestes. Tipus de poliedre. — Cossos rodons: con, cilindre i esfera. — Regularitats i simetries: reconeixement de les regularitats. 	<p><i>paral·lelisme, perpendicularitat, simetria, perímetre i superfície</i> per descriure i comprendre situacions de la vida quotidiana.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Conèixer les figures planes: quadrat, rectangle, romboide, triangle, trapezi i rombe. 3. Comprendre el mètode de calcular l'àrea d'un paral·lelogram, triangle, trapezi i rombe. Calcular l'àrea de figures planes. 4. Fer servir les propietats de les figures planes per resoldre problemes. 5. Conèixer les característiques i aplicar-les per classificar poliedres, prismes, piràmides, cossos rodons: cilindre, con i esfera, i els seus elements bàsics. 6. Interpretar representacions espacials especials fetes a partir de sistemes de referència i d'objectes o situacions familiars. 7. Identificar i resoldre problemes de la vida quotidiana adequats al nivell, establir connexions entre la realitat i les matemàtiques, valorar la utilitat dels coneixements matemàtics adients i reflexionar sobre el procés aplicat per resoldre problemes. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.2. Identifica i representa angles en diferents posicions: consecutius, adjacents, oposats pel vèrtex... 1.3. Descriu posicions i moviments per mitjà de coordenades, distàncies, angles, girs... 1.4. Fa escales i gràfics senzills per fer representacions elementals en l'espai. 1.5. Identifica en situacions molt senzilles la simetria de tipus axial i especular. 1.6. Traça una figura plana simètrica d'una altra respecte d'un eix. 1.7. Fa ampliacions i reduccions. 2.1. Classifica triangles atenent als costats i als angles, identificant les relacions entre els costats i els angles. 2.2. Empra instruments de dibuix i eines tecnològiques per construir i explorar formes geomètriques. 3.1. Calcula l'àrea i el perímetre d'un rectangle, quadrat, triangle. 3.2. Aplica els conceptes de <i>perímetre</i> i <i>superfície</i> de figures per fer càlculs sobre plànols i espais reals i per interpretar situacions de la vida diària. 4.1. Classifica quadrilàters atenent al paral·lelisme dels costats. 4.2. Identifica i diferencia els elements bàsics de circumferència i cercle: centre, radi, diàmetre, corda, arc, tangent i sector circular. 4.3. Calcula el perímetre i l'àrea de la circumferència i el cercle. 4.4. Utilitza la composició i la descomposició per formar figures planes i cossos geomètrics a partir d'unes altres. 5.1. Identifica i anomena polígons atenent al nombre de costats. 5.2. Reconeix i identifica poliedres, prismes i piràmides, i els seus elements bàsics: vèrtex, cares i arestes. 5.3. Reconeix i identifica cossos rodons: con, cilindre i esfera, i els seus elements bàsics. 6.1. Comprèn i descriu situacions de la vida quotidiana, i interpreta i elabora representacions espacials (plànols, croquis d'itineraris, maquetes...) emprant les nocions geomètriques bàsiques (<i>situació, moviment, paral·lelisme, perpendicularitat, escala, simetria, perímetre, superfície</i>). 6.2. Interpreta i descriu situacions, missatges i fets de la vida quotidiana emprant el vocabulari geomètric adient:
---	---	---

		<p>indica una adreça, explica un recorregut, s'orienta en l'espai.</p> <p>7.1. Resol problemes geomètrics que impliquen domini dels continguts treballats, emprant estratègies heurístiques, de raonament (classificació, reconeixement de les relacions, ús de contraexemples), creant conjectures, construint, argumentant i prenent decisions, i en valora les conseqüències i la conveniència d'utilitzar-les.</p> <p>7.2. Reflexiona sobre el procés de resolució de problemes: revisa les operacions emprades, les unitats dels resultats, comprova i interpreta les solucions en el context i proposa altres maneres de resoldre'ls.</p>
--	--	---

3.4 Ciències naturals i socials

OBJECTIUS DE NATURALS

1. Iniciar l'activitat científica, utilitzant les diferents fonts d'informació (directes, textos...), fent ús de les noves tecnologies per seleccionar informació, simular processos, com a instruments per aprendre i compartir coneixements i presentar conclusions.
2. Conèixer el cos humà i el seu funcionament per ajudar a construir la pròpia identitat i autonomia personal i les relacions amb els altres.
3. Respectar els hàbits de salut i de prevenció de malalties i accidents, i comportar-s'hi d'acord per evitar els efectes nocius de conductes irresponsables que poden perjudicar-la.
4. Identificar els avenços de la ciència que milloren la salut.
5. Observar els éssers vius i la seva relació amb el medi.
6. Analitzar els beneficis i riscos de les tecnologies i la ciència valorant la seva contribució a la millora de les condicions de vida de les persones.
7. Estudiar i classificar materials segons les propietats, i observar i fer experiments per entendre les característiques d'alguns fenòmens.
8. Participar en treballs d'investigació relacionats amb aspectes rellevants de les ciències naturals.
9. Analitzar la intervenció humana en el medi fent una valoració crítica i fomentant actituds de protecció i conservació de l'entorn.

OBJECTIUS DE SOCIALS

1. Conèixer les característiques socials i culturals de la nostra comunitat, de l'Estat espanyol i de la Unió Europea i entendre'n l'organització i el funcionament.

2. Participar activament en activitats de grup, desenvolupant habilitats socials que condueixin a adoptar un comportament responsable, constructiu, solidari i dialogant, respectant els principis bàsics del funcionament democràtic.
3. Prendre consciència de la pertinença a grups socials i culturals amb característiques pròpies i valorar l'enriquiment que suposen les diverses cultures que integren el món sobre la base d'uns valors compartits i la necessitat de respecte pel docent, pels companys i pels drets humans.
4. Aprendre a respectar la diversitat cultural de la societat actual i valorar l'enriquiment que suposa el contacte entre diverses cultures i la possibilitat de conviure amb companys d'origen diversos.
5. Ser crítics amb la intervenció humana en el medi, aprendre de quina manera la vida humana afecta l'entorn i adquirir hàbits i actituds de defensa i recuperació del medi ambient, així com del patrimoni cultural de la nostra comunitat i de l'Estat espanyol.
6. Apreciar les diferències en el medi social i cultural que es produeixen amb el pas del temps i aplicar-les a l'estudi de la història de les Illes Balears i de l'Estat espanyol.
7. Representar i interpretar fets i conceptes del medi social i cultural mitjançant codis numèrics, gràfics, cartogràfics i d'altres.
8. Identificar, plantejar-se i resoldre interrogants i qüestions relacionats amb elements significatius de l'entorn, utilitzant estratègies de recerca i tractament de la informació, formulació i comprovació de conjectures, exploració de solucions alternatives i reflexió sobre el propi procés d'aprenentatge, utilitzant també les competències comunicatives pròpies de l'àrea (descripció, explicació, justificació, interpretació i argumentació).
9. Utilitzar la lectura i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir informació i com a instrument per aprendre i compartir coneixements. Descobrir les possibilitats que ens ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació i aplicar-les habitualment a l'aula.
10. Participar en l'elaboració i l'avaluació de treballs d'investigació relacionats amb aspectes rellevants de l'entorn social i cultural, amb la conservació del medi i del patrimoni i amb les accions solidàries tant individualment com en grup.
11. Adquirir hàbits de feina diària i apreciar l'esforç com a qualitat necessària per assolir els objectius proposats en qualsevol tasca.

CONTINGUTS, CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS DE NATURALS

BLOC 1. INICIACIÓ A L'ACTIVITAT CIENTÍFICA		
Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable

<ul style="list-style-type: none"> - Iniciació a l'activitat científica. Aproximació experimental a algunes qüestions. - Utilització de diverses fonts de informació (directes, llibres). - Lectura de textos propis de l'àrea. - Utilització de les TIC per cercar i seleccionar informació, simular processos i presentar conclusions. - Hàbits de prevenció de malalties i accidents a l'aula i al centre. - Utilització de diversos materials, tenint en compte les normes de seguretat. - Treball individual i en grup. - Tècniques d'estudi i de feina. Desenvolupament d'hàbits de treball. Esforç i responsabilitat. - Planificació de projectes i presentació d'informes. - Elaboració de projectes. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obtenir informació rellevant sobre fets o fenòmens prèviament delimitats, fer prediccions sobre esdeveniments naturals, integrar dades de l'observació directa i la indirecta a partir de la consulta de fonts directes i indirectes i comunicar-ne els resultats. 2. Establir conjectures tant respecte d'esdeveniments que ocorren d'una forma natural com sobre els que ocorren quan es provoquen a través d'un experiment o una experiència. 3. Comunicar de forma oral i escrita els resultats obtinguts després de fer diverses experiències i presentar-los en suport gràfic. 4. Treballar de forma cooperativa vetllant per la seguretat pròpia i la dels companys, tenint cura de les eines i fent un ús correcte dels materials. 5. Elaborar projectes i presentar informes. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Cerca, selecciona i organitza informació concreta i rellevant, l'analitza, obté conclusions, comunica la seva experiència, reflexiona sobre el procés seguit i el comunica oralment i per escrit. 1.2. Utilitza mitjans propis de l'observació. 1.3. Consulta i utilitza documents escrits, imatges i gràfics. 1.4. Desenvolupa estratègies adequades per accedir a la informació dels textos de caràcter científic. 2.1. Manifesta autonomia en la planificació i l'execució d'accions i tasques i té iniciativa en la presa de decisions. 3.1. Utilitza de manera adequada el vocabulari corresponent a cada un dels blocs de continguts. 3.2. Exposar oralment de forma clara i ordenada continguts relacionats amb l'àrea i demostra que comprèn textos orals i/o escrits. 4.1. Usa de forma autònoma el tractament de textos (ajustar la pàgina, inserir il·lustracions o notes, etc.). 4.2. Fa un ús adequat de les tecnologies de la informació i la comunicació com a recurs d'oci. 4.3. Coneix i aplica les mesures de protecció i seguretat personals quan empra les tecnologies de la informació i la comunicació. 4.4. Presenta els treballs de forma ordenada, clara i neta en paper i en suport digital. 4.5. Utilitza estratègies per fer treballs de forma individual i en equip i mostra habilitats per a la resolució pacífica de conflictes. 4.6. Coneix i respecta les normes de l'ús i de seguretat dels instruments i dels materials de treball. 5.1. Du a terme experiències senzilles i petites investigacions: planteja problemes, enuncia alguna hipòtesi, selecciona el material necessari, fa, arriba a conclusions i comunica els resultats. 5.2. Fa un projecte, treballant de forma individual o en equip, i presenta un informe utilitzant el paper i/o el suport digital, recollint informació de diferents fonts (directes, llibres, Internet) amb diferents mitjans i comunicant de forma oral l'experiència duta a terme amb ajuda d'imatges i textos escrits.
---	---	---

BLOC 2. L'ÉSSER HUMÀ I LA SALUT

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - El cos humà i el seu funcionament: anatomia i fisiologia, aparells i sistemes. - Les funcions vitals en 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar i localitzar els principals òrgans implicats en les funcions vitals del cos humà, i establir 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica i localitza els principals òrgans implicats en les funcions vitals del cos humà: nutrició (aparell respiratori, digestiu, circulatori i excretor), reproducció (aparell reproductor) i relació (òrgans dels sentits, sistema nerviós, aparell

<p>l'ésser humà. Funció de relació (òrgans dels sentits, sistema nerviós, aparell locomotor). Funció de nutrició (aparells respiratori, digestiu, circulatori i excretor). Funció de reproducció (aparell reproductor).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Salut i malaltia. Principals malalties que afecten els aparells i sistemes de l'organisme humà. - Hàbits saludables per prevenir malalties. Dieta mediterrània. La conducta responsable. Efectes nocius del consum d'alcohol i drogues. - Avenços de la ciència que milloren la vida. - Coneixement d'actuacions bàsiques de primers auxilis. - Coneixement d'un mateix i dels altres. La identitat i l'autonomia personal. - La relació amb els altres. La presa de decisions: criteris i conseqüències. La resolució pacífica de conflictes. - La igualtat entre homes i dones. 	<p>algunes relacions fonamentals entre aquestes i determinats hàbits de salut.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Conèixer el funcionament del cos humà: cèl·lules, teixits, òrgans, aparells, sistemes (localització, forma, estructura, funcions, etc). 3. Relacionar determinades pràctiques de vida amb l'adequat funcionament del cos, adoptar estils de vida saludables i saber les repercussions per a la salut de la manera de viure. 	<p>locomotor).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Identifica i descriu les principals característiques de les funcions vitals de l'ésser humà. 2.2. Identifica les principals característiques dels aparells (respiratori, digestiu, reproductor, circulatori, excretor i locomotor) i n'explica les principals funcions. 3.1. Reconeix estils de vida saludables i els seus efectes sobre la cura i el manteniment dels diferents òrgans i aparells. 3.2. Identifica i valora hàbits saludables per prevenir malalties i manté una conducta responsable. 3.3. Identifica i adopta hàbits d'higiene, cura i descans. 3.4. Coneix i explica els principis de les dietes equilibrades i identifica les pràctiques saludables per prevenir i detectar els riscos per a la salut. 3.5. Reconeix els efectes nocius del consum d'alcohol i drogues. 3.6. Observa, identifica i descriu alguns avenços de la ciència que milloren la salut: medicina, producció i conservació d'aliments, potabilització d'aigua, etc. 3.7. Coneix i utilitza tècniques de primers auxilis en situacions simulades i reals. 3.8. Identifica emocions i sentiments propis, dels companys i dels adults i manifesta conductes empàtiques. 3.9. Coneix i aplica estratègies per estudiar i treballar de manera eficaç. 3.10. Reflexiona sobre la feina feta, treu conclusions de la manera com treballa i aprèn, i elabora estratègies per continuar aprenent. 3.11. Planifica de forma autònoma i creativa activitats d'oci i temps lliure, individuals i en grup. 3.12. Manifesta autonomia en la planificació i l'execució d'accions i tasques, desenvolupa iniciativa en la presa de decisions i identifica els criteris i les conseqüències de les decisions preses.
---	--	---

BLOC 3. ELS ÉSSERS VIUS

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - Éssers vius, éssers inerts. Diferenciació. - Organització interna dels éssers vius. Estructura dels éssers vius: cèl·lules, teixits: tipus; òrgans; aparells i sistemes: principals característiques i 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer l'estructura dels éssers vius: cèl·lules, teixits, òrgans, aparells i sistemes, i identificar-ne les principals característiques i funcions. 2. Conèixer diferents nivells de classificació dels 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica i explica les diferències entre éssers vius i éssers inerts. 1.2. Identifica i descriu l'estructura dels éssers vius (cèl·lules, teixits, òrgans, aparells i sistemes), i n'identifica les principals característiques i funcions. 2.1. Observa i identifica les característiques dels éssers vius i els classifica: regne animal, regne de les plantes, regne dels fongs, altres regnes.

<p>funcions.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Els éssers vius: característiques, classificació i tipus. - Els animals vertebrats i invertebrats: característiques i classificació. - Estructura i fisiologia de les plantes. Plantes autòctones de les Illes. La fotosíntesi i la seva importància per a la vida a la Terra. - Les relacions entre els éssers vius. Cadenes alimentàries. Poblacions, comunitats i ecosistemes. - Característiques i components d'un ecosistema. Ecosistemes propers (pradera, bassa, bosc, litoral i ciutat) i els éssers vius. Parcs naturals de les Illes. Animals autòctons. Espècies protegides d'animals. - La biosfera, diferents hàbitats dels éssers vius. - Respecte per les normes d'ús, de seguretat i de manteniment dels instruments d'observació i dels materials de treball. - Interès per l'observació i l'estudi rigorós de tots els éssers vius. - Hàbits de respecte i cura cap als éssers vius. - Normes de prevenció de riscos. - Ús de mitjans tecnològics per estudiar els éssers vius. 	<p>éssers vius, atenent a les característiques i tipus.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Conèixer les característiques i els components d'un ecosistema. 4. Emprar mitjans tecnològics, respectar les normes d'ús, de seguretat i de manteniment dels instruments d'observació i dels materials de treball, mostrar interès per l'observació i l'estudi rigorós de tots els éssers vius i tenir hàbits de respecte i cura cap als éssers vius. 	<p>2.2. Observa directament i indirecta, identifica característiques, reconeix i classifica animals invertebrats.</p> <p>2.3. Observa directament i indirecta, identifica característiques, reconeix i classifica animals vertebrats.</p> <p>2.4. Observa directament i indirecta, identifica característiques i classifica plantes.</p> <p>2.5. Utilitza guies en la identificació d'animals i plantes.</p> <p>2.6. Explica la importància de la fotosíntesi per a la vida a la Terra.</p> <p>3.1. Identifica i explica les relacions entre els éssers vius: cadenes alimentàries, poblacions, comunitats i ecosistemes.</p> <p>3.2. Identifica i explica algunes de les causes de l'extinció de les espècies.</p> <p>3.3. Observa i identifica les principals característiques i els components d'un ecosistema.</p> <p>3.4. Reconeix i explica alguns ecosistemes (pradera, bassa, bosc, litoral i ciutat) i els éssers vius que hi habiten.</p> <p>3.5. Observa i identifica diferents hàbitats dels éssers vius.</p> <p>4.1. Mostra conductes de respecte i cura cap als éssers vius.</p> <p>4.2. Utilitza la lupa i altres mitjans tecnològics a diferents treballs que fa.</p> <p>4.3. Manifesta una certa precisió i rigor en l'observació i en l'elaboració dels treballs corresponents.</p> <p>4.4. Observa i registra qualche procés associat a la vida dels éssers vius, utilitzant els instruments i els mitjans audiovisuals i tecnològics apropiats, i comunica de forma oral i escrita els resultats.</p> <p>4.5. Respecta les normes d'ús, de seguretat i de manteniment dels instruments d'observació i dels materials de treball.</p>
--	---	--

BLOC 4. MATÈRIA I ENERGIA

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - Estudi i classificació d'alguns materials segons les propietats. Utilitat d'alguns avenços, productes i materials per al progrés de la societat. - Diferents procediments per mesurar la massa i el volum d'un cos. - Explicació de fenòmens físics observables en termes de diferències de densitat. La flotabilitat en un líquid. - Predicció de canvis en el moviment o en la forma dels cossos per efecte de les forces. - Concepte d'energia. Diferents formes d'energia. Fonts d'energia i matèries primeres: origen. Energies renovables i no renovables. - La llum com a font d'energia. Electricitat: el corrent elèctric. Circuits elèctrics. Magnetisme: el magnetisme terrestre. L'imant: la brúixola. - Planificació i realització d'experiències diverses per estudiar les propietats de materials d'ús comú i el seu comportament davant la llum, el so, la calor, la humitat i l'electricitat. - Observació d'alguns fenòmens de naturalesa elèctrica i els seus efectes (llum i calor). Atracció i repulsió de càrregues 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Estudiar i classificar materials segons les propietats. 2. Conèixer els procediments per mesurar la massa, el volum i la densitat d'un cos. 3. Conèixer lleis bàsiques que regeixen fenòmens, com la reflexió de la llum, la transmissió del corrent elèctric, el canvi d'estat o les reaccions químiques (la combustió, l'oxidació i la fermentació). 4. Planificar i dur a terme investigacions senzilles per estudiar el comportament dels cossos davant la llum, l'electricitat, el magnetisme, la calor o el so. 5. Fer experiències senzilles i petites investigacions sobre diferents fenòmens físics i químics de la matèria. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Observa, identifica, descriu i classifica alguns materials per les seves propietats (duresa, solubilitat, estat d'agregació, conductivitat tèrmica). 2.1. Utilitza diferents procediments per mesurar la massa i el volum d'un cos. 2.2. Identifica i explica fenòmens físics observables en termes de diferències de densitat. 2.3. Identifica i explica les principals característiques de la flotabilitat en un líquid. 3.1. Coneix les lleis bàsiques que regeixen fenòmens, com la reflexió de la llum o la transmissió del corrent elèctric. 3.2. Coneix les lleis bàsiques que regeixen el canvi d'estat i les reaccions químiques (la combustió, l'oxidació i la fermentació). 4.1. Planifica i du a terme experiències senzilles i prediu canvis en el moviment, en la forma o en l'estat dels cossos per efecte de les forces o de les aportacions d'energia, i comunica el procés seguit i el resultat obtingut. 4.2. Identifica i explica algunes de les principals característiques de les diferents formes d'energia: mecànica, lumínica, sonora, elèctrica, tèrmica, química. 4.3. Identifica i explica algunes de les principals característiques de les energies renovables i no renovables, i identifica les diferents fonts d'energia i matèries primeres i l'origen del qual provenen. 4.4. Identifica i explica els beneficis i els riscos relacionats amb la utilització de l'energia (esgotament, pluja àcida, radioactivitat), i exposa possibles actuacions per a un desenvolupament sostenible. 4.5. Du a terme experiències senzilles per separar els components d'una mescla mitjançant destil·lació, filtració, evaporació o dissolució, i comunica de forma oral o escrita el procés seguit i el resultat obtingut. 5.1. Identifica i exposa les principals característiques de les reaccions químiques (combustió, oxidació i fermentació). 5.2. Separa els components d'una mescla mitjançant destil·lació, filtració, evaporació o dissolució. 5.3. Observa de manera sistemàtica, aprecia i explica els efectes de la calor en l'augment de temperatura i la dilatació d'alguns materials. 5.4. Identifica, experimenta, exemplifica i

<p>elèctriques.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Separació de components d'una mescla mitjançant destil·lació, filtració, evaporació o dissolució. - Reaccions químiques: la combustió, l'oxidació i la fermentació. - Utilitat d'alguns avenços, productes i materials per a la societat. - El desenvolupament energètic, sostenible i equitatiu. 		<p>argumenta alguns canvis d'estat i la seva reversibilitat.</p> <p>5.5. Investiga a través d'experiències senzilles sobre diferents fenòmens físics i químics de la matèria: planteja problemes, enuncia alguna hipòtesi, selecciona el material necessari, n'extreu conclusions, comunica resultats, i manifesta competència en cada una de les fases, així com en el coneixement de les lleis bàsiques que regeixen els fenòmens estudiats.</p> <p>5.6. Investiga a través d'experiències senzilles per acostar-se al coneixement de les lleis bàsiques que regeixen fenòmens, com la reflexió de la llum, la transmissió del corrent elèctric, el canvi d'estat, les reaccions químiques (la combustió, l'oxidació i la fermentació).</p> <p>5.7. Respecta les normes d'ús, de seguretat i de conservació dels instruments i dels materials de treball a l'aula i al centre.</p>
--	--	--

BLOC 5. TECNOLOGIA, OBJECTES I MÀQUINES

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - Màquines i aparells. Tipus de màquines en la vida quotidiana i utilitat que tenen. - Anàlisi d'operacions i utilització en la construcció d'un aparell. - Construcció d'estructures senzilles que compleixen una funció o condició per resoldre un problema a partir de peces modulades. - L'electricitat en el desenvolupament de les màquines. - Elements dels circuits elèctrics. - Efectes de l'electricitat. - Conductors i aïllants. - Relació entre electricitat i magnetisme. - La ciència: present i futur de la societat. - Beneficis i riscos de les tecnologies i 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer els principis bàsics que regeixen màquines i aparells. 2. Planificar la construcció d'objectes i aparells amb una finalitat prèvia, utilitzant fonts energètiques, operadors i materials apropiats, fer la feina individualment i en equip, i proporcionar informació sobre les estratègies que s'han emprat. 3. Conèixer les lleis bàsiques que regeixen els fenòmens, com la reflexió de la llum, la transmissió del corrent elèctric. 4. Fer experiències senzilles i petites investigacions sobre diferents fenòmens físics de la matèria: plantejant problemes, enunciant alguna hipòtesi, seleccionant el material necessari, muntant, fent, arribant a conclusions, comunicant resultats, aplicant 	<p>1.1. Identifica diferents tipus de màquines, i les classifica segons el nombre de peces, la manera d'accionar-les i l'acció que fan.</p> <p>1.2. Observa, identifica i descriu alguns dels components de les màquines.</p> <p>1.3. Observa i identifica alguna de les aplicacions de les màquines i aparells, i la seva utilitat per facilitar les activitats humanes.</p> <p>2.1. Construeix alguna estructura senzilla que compleixi una funció o condició per resoldre un problema a partir de peces modulades (escala, pont, etc.).</p> <p>3.1. Observa i identifica els elements d'un circuit elèctric i els aplica per construir-ne un altre.</p> <p>3.2. Observa, identifica i explica alguns efectes de l'electricitat.</p> <p>3.3. Exposa exemples de materials conductors i aïllants, i argumenta la seva exposició.</p> <p>3.4. Observa i identifica les principals característiques i els imants, i relaciona l'electricitat i el magnetisme.</p> <p>3.5. Coneix i explica alguns dels grans descobriments i invents de la humanitat.</p> <p>4.1. Elabora un informe com a tècnica per registrar un pla de treball, i comunica de forma oral o escrita les conclusions.</p> <p>4.2. Valora i descriu la influència del desenvolupament tecnològic en les condicions de vida i en la feina.</p>

<p>productes.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Importants descobriments i invents. - Tractament de textos. Cerca guiada d'informació a la xarxa. Control del temps i ús responsable de les tecnologies de la informació i la comunicació. 	<p>coneixements bàsics de les lleis bàsiques que regeixen aquests fenòmens, com la reflexió de la llum o la transmissió del corrent elèctric.</p>	<p>4.3. Coneix i explica alguns avenços de la ciència i les tecnologies de la informació i la comunicació a la llar i la vida quotidiana, la medicina, la cultura i l'oci, l'art, la música, el cinema i l'esport.</p> <p>4.4. Fa recerques guiades d'informació a la xarxa.</p> <p>4.5. Coneix i aplica estratègies d'accés i de feina a Internet.</p> <p>4.6. Utilitza alguns recursos proporcionats per les tecnologies de la informació per comunicar-se i col·laborar.</p>
---	---	---

CONTINGUTS, CRITERIS D'AVUACIÓ I ESTÀNDARDS DE SOCIALS

BLOC 1. CONTINGUTS COMUNS		
Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - Iniciació al coneixement científic i com s'aplica en les ciències socials. - Recollida d'informació del tema que s'ha de tractar, fent servir diferents fonts (directes i indirectes). - Utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació per cercar i seleccionar informació, simular processos i presentar conclusions. - Desenvolupament d'estratègies per organitzar, memoritzar i recuperar informació obtinguda mitjançant diferents mètodes i fonts. - Tècniques de treball individual. - Utilització i lectura de diferents llenguatges textuals i gràfics. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obtenir informació concreta i rellevant sobre fets o fenòmens prèviament delimitats, fent servir diferents fonts (directes i indirectes). 2. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir informació i com a instrument per aprendre i expressar continguts sobre ciències socials. 3. Desenvolupar la responsabilitat, la capacitat d'esforç i la constància en l'estudi. 4. Fer presentacions i treballs individualment i en grup que suposin la cerca, la selecció i l'organització de textos de caràcter social, geogràfic o històric, demostrant habilitat per treballar tant individualment com col·laborativament dins un equip. 5. Valorar la feina en equip, 	<p>1.1. Cerca, selecciona i organitza informació relacionada amb les ciències socials, concreta i rellevant, l'analitza, n'obté conclusions, reflexiona sobre el procés seguit i ho comunica oralment i/o per escrit.</p> <p>2.1. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació (Internet, blogs, xarxes socials...) per elaborar treballs amb la terminologia adequada als temes tractats.</p> <p>2.2. Analitza informacions relacionades amb l'àrea i fa servir imatges, taules, gràfics, esquemes, resums i les tecnologies de la informació i la comunicació.</p> <p>3.1. Fa les tasques encomanades i presenta els treballs de manera ordenada, clara i neta.</p> <p>3.2. Utilitza amb rigor i precisió el vocabulari adquirit per elaborar treballs amb la terminologia adequada als temes tractats.</p> <p>3.3. Exposa oralment, de forma clara i ordenada, continguts relacionats amb l'àrea, que manifesten la comprensió de textos orals i/o escrits.</p> <p>4.1. Fa treballs i presentacions individuals i en grup que suposin la cerca, la selecció i l'organització de textos de caràcter, geogràfic, social i històric.</p> <p>5.1. Utilitza estratègies per fer treballs de forma individual i en equip, i mostra habilitats per a la resolució pacífica de conflictes.</p> <p>5.2. Participa en activitats de grup adoptant un</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Estratègies per desenvolupar la responsabilitat, la capacitat d'esforç i la constància en l'estudi. - Foment de tècniques d'animació a la lectura de textos de divulgació de les ciències socials (de caràcter social, geogràfic i històric). - Utilització de tècniques per potenciar la cohesió del grup i el treball cooperatiu. - Ús correcte de diversos materials amb els quals es treballa. - Planificació i gestió de projectes amb el fi d'assolir objectius. Iniciativa emprenedora. - Estratègies per resoldre conflictes, utilització de les normes de convivència i valoració de la convivència pacífica i tolerant. 	<p>mostrar actituds de cooperació i participació responsable i acceptar les diferències amb respecte i tolerància vers les idees i aportacions alienes en els diàlegs i debats.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Respectar la varietat dels grups humans i valorar la importància d'una convivència pacífica i tolerant entre tots sobre la base dels valors democràtics i els drets humans universalment compartits. 7. Participar d'una manera eficaç i constructiva en la vida social creant estratègies per resoldre conflictes. 8. Valorar la cooperació i el diàleg com a forma d'evitar i resoldre conflictes, i fomentar així els valors democràtics. 9. Desenvolupar la creativitat i l'esperit emprenedor i augmentar les capacitats per aprofitar la informació, les idees, i per presentar conclusions innovadores. 10. Desenvolupar actituds de cooperació i de treball en equip, així com l'hàbit d'assumir nous rols en una societat de constant canvi. 	<p>comportament responsable, constructiu i solidari i respecta els principis bàsics del funcionament democràtic.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6.1. Valora la importància d'una convivència pacífica i tolerant entre els diferents grups humans sobre la base dels valors democràtics i els drets humans universalment compartits. 7.1. Participa d'una manera eficaç i constructiva en la vida de l'aula i del centre i crea estratègies per resoldre conflictes. 7.2. Identifica i utilitza els codis de conducta i els usos generalment acceptats en les distintes societats i entorns (escola, família, barri, etc.). 8.1. Valora la cooperació i el diàleg com a forma d'evitar i resoldre conflictes i fomenta els valors democràtics. 9.1. Mostra actituds de confiança en si mateix, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès, creativitat en l'aprenentatge i esperit emprenedor que el fan actiu davant les circumstàncies que l'envolten. 9.2. Manifesta autonomia en la planificació i l'execució d'accions i tasques i té iniciativa en la presa de decisions. 10.1. Desenvolupa i manifesta actituds de cooperació i de treball en equip, valora les idees alienes i reacciona amb intuïció, obertura i flexibilitat davant seu. 10.2. Planifica treballs en grup, mostra actituds per coordinar equips, pren decisions i accepta responsabilitats.
--	--	--

BLOC 2. EL MÓN QUE ENS ENVOLTA

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - Univers i el sistema solar: el Sol, els planetes. - El planeta Terra i la Lluna, el seu satèl·lit. Característiques. Moviments i conseqüències. - La representació de la Terra. Orientació en l'espai. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explicar com és i de quina forma es va originar l'Univers i els seus principals components. 2. Descriure les principals característiques del sistema solar i identificar diferents tipus d'astre i les seves característiques. 3. Ubicar el planeta Terra i la Lluna en el sistema 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Descriu com és i de quina forma es va originar l'Univers, és capaç d'explicar-ne els principals components i identifica galàxia, estrella, planeta, satèl·lit, asteroide i cometa. 2.1. Descriu les característiques, els components i els moviments del sistema solar i localitza el Sol al centre i els planetes segons la proximitat. 3.1. Defineix i representa el moviment de translació terrestre, l'eix de gir i els pols geogràfics i associa les estacions de l'any amb

<ul style="list-style-type: none"> - Globus terraquüs. Identificació dels pols, l'eix i els hemisferis. - Cartografia: plànols i mapes, escales. - Punts de la Terra: els paral·lels i els meridians. - Coordenades geogràfiques: latitud i longitud. - El planisferi: físic i polític. - L'atmosfera. Fenòmens atmosfèrics. - El temps atmosfèric. Medició i predicció. - Mapes del temps. Símbols convencionals. - El clima i factors climàtics. - Les grans zones climàtiques del planeta. - Els tipus de clima de les Illes Balears i les seves zones d'influència. - Els tipus de clima d'Espanya i les seves zones d'influència. - La hidrosfera. Distribució de l'aigua en el planeta. El cicle de l'aigua. - La litosfera: característiques i tipus de roca. - Roques i minerals: propietats, usos i utilitats. - Paisatges naturals de les Illes Balears. - La serra de Tramuntana i Eivissa i Formentera com a Patrimoni de la Humanitat. - Menorca, Reserva de la Biosfera. - Els parcs naturals i nacionals de les Illes Balears. 	<p>solar i explicar-ne característiques, moviments i conseqüències.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Identificar les capes de la Terra segons l'estructura, ja sigui interna o externa. 5. Explicar les distintes formes de representar la superfície terrestre. 6. Descriure correctament plànols i mapes senzills interpretant-ne l'escala i els signes convencionals. 7. Identificar i emprar els conceptes de <i>paral·lel</i>, <i>meridià</i> i <i>coordenada geogràfica</i>. 8. Identificar l'atmosfera com a escenari dels fenòmens meteorològics i explicar la importància de tenir-ne cura. 9. Explicar la diferència entre clima i temps atmosfèric i interpretar mapes del temps. 10. Identificar els elements que influeixen en el clima, explicar com hi actuen i adquirir una idea bàsica de <i>clima</i> i dels factors que el determinen. 11. Reconèixer les zones climàtiques mundials i els tipus de clima d'Espanya i de les Illes Balears i identificar-ne algunes de les característiques bàsiques. 12. Explicar la hidrosfera, identificar i anomenar masses i cursos d'aigua, diferenciar aigües superficials i aigües subterrànies, conques i vessants hidrogràfics, i descriure el cicle de l'aigua. 13. Adquirir el concepte de <i>litosfera</i>, conèixer alguns tipus de roca i la seva composició i identificar distints minerals i unes 	<p>l'efecte combinat d'aquests moviments.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.2. Explica el dia i la nit com a conseqüència de la rotació terrestre i com a unitats per mesurar el temps. 3.3. Defineix la translació de la Lluna, i identifica i anomena les fases lunars. 4.1. Identifica, anomena i descriu les capes de la Terra. 5.1. Explica les distintes representacions de la Terra: plànols, mapes, planisferis i globus terraquüs. 6.1. Identifica i classifica els diferents tipus de mapa, incloent-hi els planisferis, defineix què és l'escala en un mapa i utilitza i interpreta els signes convencionals més habituals que hi poden aparèixer. 7.1. Localitza diferents punts de la Terra fent servir els paral·lels i meridians i les coordenades geogràfiques. 8.1. Identifica i anomena fenòmens atmosfèrics i descriu les causes que produeixen la formació dels núvols i les precipitacions. 8.2. Explica la importància de tenir cura de l'atmosfera i les conseqüències de no fer-ho. 9.1. Explica quina és la diferència entre temps atmosfèric i clima. 9.2. Identifica els distints aparells de mesura que s'utilitzen per recollir dades atmosfèriques i els classifica segons la informació que proporcionen. 9.3. Descriu una estació meteorològica, explica quina funció té i confecciona i interpreta gràfics senzills de temperatures i precipitacions. 9.4. Interpreta mapes meteorològics senzills i en distingeix els elements principals. 10.1. Defineix <i>clima</i>, n'anomena els elements i identifica els factors que el determinen. 11.1. Explica què és una zona climàtica, anomena les tres zones climàtiques del planeta i en descriu les característiques principals. 11.2. Descriu i assenjala en un mapa els tipus de clima d'Espanya i les zones que afecta cadascun, interpreta i analitza climogrames de distints territoris d'Espanya i els relaciona amb el clima a què pertanyen. 12.1. Defineix <i>hidrosfera</i>, identifica i anomena masses i cursos d'aigua i explica com es formen les aigües subterrànies, com sorgeixen i com s'hi accedeix. 12.2. Descriu ordenadament les fases del cicle de l'aigua. 12.3. Diferencia conques i vessants hidrogràfics. 12.4. Identifica i anomena els trams d'un riu i les característiques de cadascun. 13.1. Observa, identifica i explica la composició
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - La diversitat geogràfica dels paisatges de les Illes Balears: relleu i hidrografia. - La diversitat geogràfica dels paisatges d'Espanya: relleu i hidrografia. - La diversitat geogràfica dels paisatges d'Europa: relleu, climes i hidrografia. - La intervenció humana en el medi. - El desenvolupament sostenible. - Els problemes de la contaminació. - El canvi climàtic: causes i conseqüències. - Consum responsable. 	<p>quantes propietats.</p> <p>14. Explicar què és un paisatge i identificar els principals elements que el componen.</p> <p>15. Localitzar en un mapa els elements més importants del relleu d'Espanya i de les Illes Balears i la seva xarxa hidrogràfica i descriure'n les característiques.</p> <p>16. Identificar les principals unitats del relleu, la xarxa hidrogràfica i els climes d'Europa i localitzar-los en un mapa.</p> <p>17. Explicar la influència del comportament humà en el medi natural, identificar l'ús sostenible dels recursos naturals, proposar una sèrie de mesures necessàries per al desenvolupament sostenible de les societats i especificar-ne els efectes positius. Conèixer què representa ser declarat Patrimoni de la Humanitat. Conèixer què significa <i>Reserva de la Biosfera, parc natural i parc nacional</i>.</p> <p>18. Explicar les conseqüències que tenen les nostres accions sobre el clima i el canvi climàtic.</p>	<p>de les roques i n'anomena alguns tipus.</p> <p>13.2. Identifica i explica les diferències entre roques i minerals, en descriu els usos i utilitats i classifica alguns minerals segons les propietats.</p> <p>14.1. Defineix <i>paisatge</i>, n'identifica els elements, explica les característiques dels principals paisatges d'Espanya i d'Europa i valora la diversitat existent.</p> <p>15.1. Localitza en un mapa les principals unitats del relleu i els vessants hidrogràfics d'Espanya.</p> <p>15.2. Localitza en un mapa els grans rius d'Espanya i les mars i els oceans que l'envolten.</p> <p>16.1. Localitza en un mapa el relleu, els vessants hidrogràfics i els climes d'Europa.</p> <p>16.2. Reconeix els principals trets del relleu, els rius i el clima d'Europa.</p> <p>17.1. Explica l'ús sostenible dels recursos naturals, i proposa i adopta una sèrie de mesures i actuacions que condueixen a millorar les condicions ambientals del nostre planeta.</p> <p>18.1. Explica les causes i les conseqüències del canvi climàtic i les actuacions responsables per frenar-lo.</p>
---	---	---

BLOC 3. VIURE EN SOCIETAT

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - L'organització social, política i territorial de l'Estat espanyol. - Drets i deures dels ciutadans. - La constitució de 1978. - L'Estatut d'autonomia. - Forma de govern: la monarquia parlamentària. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explicar la importància de la Constitució i l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, així com els drets, deures i llibertats que hi apareixen recollits. 2. Identificar les institucions polítiques que es deriven de la Constitució. 3. Descriure l'organització territorial de les Illes Balears i de l'Estat 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica, respecta i valora els principis democràtics més importants establerts en la Constitució i explica la importància que té la Constitució per al funcionament de l'Estat espanyol. 2.1. Identifica les principals institucions de l'Estat espanyol i en descriu les funcions i l'organització. 2.2. Identifica i comprèn la divisió de poders de l'Estat i quines són les funcions recollides en la Constitució per a cadascun. 3.1. Explica l'organització territorial d'Espanya,

<ul style="list-style-type: none"> - Entitats territorials i òrgans de govern. - Manifestacions culturals i lingüístiques d'Espanya. - La Unió Europea. - La població. Factors que modifiquen la població d'un territori. - Població absoluta. Densitat de població. - Variables demogràfiques. - Distribució espacial, creixement natural i creixement real de la població. Representació gràfica. - Població d'Espanya i de les Illes Balears: distribució i evolució. Els moviments migratoris. - Població d'Europa: distribució i evolució. - Les activitats productives: recursos naturals, matèries primeres. - Productes elaborats. Artesania i indústria. Les formes de producció. - El sector de serveis i la seva importància a les Illes Balears. - Les activitats econòmiques i els sectors productius de les Illes Balears, d'Espanya i d'Europa. - La producció de béns i serveis. El consum i la publicitat. - Educació financera. Els doblers. L'estalvi. - Ocupabilitat i esperit emprenedor. L'empresa. Activitats i funcions. - Educació vial. Adquisició de coneixements que contribueixen a 	<p>espanyol.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Valorar la diversitat cultural, social, política i lingüística de l'Estat espanyol, i respectar les diferències. 5. Identificar l'estructura i les finalitats de la Unió Europea i explicar alguns avantatges derivats del fet de formar part de la Unió Europea. 6. Comprendre els principals conceptes demogràfics i la relació que tenen amb els factors geogràfics, socials, econòmics o culturals. 7. Distingir els principals trets de la població de les Illes Balears, espanyola i europea, i explicar-ne l'evolució i la distribució representant-la gràficament. 8. Descriure els moviments migratoris de la població a les Illes Balears i a Espanya. 9. Explicar les diferències entre matèries primeres i productes elaborats, i identificar les activitats que es fan per obtenir-los. 10. Identificar les activitats que pertanyen a cadascun dels sectors econòmics descriure'n les característiques i reconèixer les principals activitats econòmiques de les Illes Balears, d'Espanya i d'Europa. 11. Descriure el funcionament de la publicitat i les seves tècniques, i distingir publicitat educativa i publicitat consumista. 12. Prendre consciència del valor dels doblers i l'ús que se'n fa mitjançant un consum responsable i el 	<p>anomena les estructures bàsiques de govern i localitza en mapes polítics les distintes comunitats autònomes que formen Espanya, així com les seves províncies.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Valora, partint de la realitat de l'Estat espanyol, la diversitat cultural, social, política i lingüística en un mateix territori com a font d'enriquiment cultural. 5.1. Explica què és la Unió Europea i quins són els seus objectius polítics i econòmics, i localitza en un mapa els estats membres i les seves capitals. 5.2. Identifica les principals institucions i els seus òrgans de govern a la Unió Europea, en reconeix els símbols i explica en què consisteix el mercat únic i la zona euro. 6.1. Defineix <i>demografia</i>, comprèn els principals conceptes demogràfics i els calcula a partir de les dades de població. 6.2. Defineix <i>població d'un territori</i>, identifica els principal factors que hi incideixen i els defineix correctament. 6.3. Interpreta una piràmide de població i altres gràfics usats en l'estudi de la població. 7.1. Descriu els principals trets de la població espanyola i l'europea. 7.2. Explica el procés de l'evolució de la població a Espanya i a Europa i descriu la incidència que han tingut factors com l'esperança de vida o la natalitat. 7.3. Descriu els factors que condicionen la distribució de la població espanyola i l'europea. 7.4. Situa en un mapa els nuclis de població més grans a Espanya i les zones més densament poblades. 7.5. Descriu la densitat de població d'Espanya i la compara mitjançant gràfics amb la mitjana de la Unió Europea. 8.1. Explica l'èxode rural i l'emigració a Europa i l'arribada d'immigrants al nostre país. 8.2. Identifica i descriu els principals problemes actuals de la població: superpoblació, envelliment, etc. 9.1. Identifica i defineix <i>matèries primeres</i> i <i>producte elaborat</i> i els associa amb les activitats mitjançant les quals s'obtenen. 9.2. Descriu ordenadament el procés d'obtenció d'un producte fins a la venda i identifica els sectors als quals pertanyen. 10.1. Identifica els tres sectors d'activitats econòmiques i classifica distintes activitats en el grup al qual pertanyen. 10.2. Explica les activitats rellevants dels sectors primari, secundari i terciari a Espanya i a Europa i on es localitzen en els territoris corresponents.
---	---	--

<p>consolidar conductes i hàbits vials correctes.</p>	<p>sentit de l'estalvi.</p> <p>13. Comprendre els beneficis que ofereix l'esperit empenedor.</p> <p>14. Explicar les característiques essencials d'una empresa, especificar les diferents formes d'organització que poden tenir i les activitats que poden desenvolupar i distingir entre els diversos tipus d'empresa.</p> <p>15. Conèixer i respectar les normes de circulació i fomentar la seguretat vial en tots els aspectes.</p>	<p>11.1. Valora amb esperit crític la funció de la publicitat, reconeix i explica les tècniques publicitàries més habituals i n'analitza exemples concrets.</p> <p>12.1. Diferencia entre diferents tipus de despesa i adapta el seu pressupost a cada tipus.</p> <p>12.2. Planifica els estalvis per a despeses futures elaborant un petit pressupost personal.</p> <p>12.3. Investiga distintes estratègies de compra, comparant preus i recopilant informació.</p> <p>13.1. Desenvolupa la creativitat i valora la capacitat empenedora dels membres d'una societat.</p> <p>14.1. Identifica diferents tipus d'empresa segons la mida i el sector econòmic al qual pertanyen les activitats que duen a terme.</p> <p>14.2. Descric diverses formes d'organització empresarial.</p> <p>14.3. Defineix termes senzills relacionats amb el món de l'empresa i l'economia i il·lustra les definicions amb exemples.</p> <p>15.1. Explica normes bàsiques de circulació i les conseqüències derivades de desconèixer-les i incomplir-les.</p> <p>15.2. Coneix alguns senyals i normes de trànsit, reconeix la importància de respectar-los i els fa servir com a vianant i com a usuari dels mitjans de transport (fermar-se el cinturó, no molestar el conductor...).</p>
---	---	--

BLOC 4. LES EMPREMTES DEL TEMPS

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> - La història: el temps històric i la seva mesura. - Les fonts històriques i la seva classificació. - Les edats de la història: duració i datació dels fets històrics que les delimiten. Les línies del temps. - La península Ibèrica i les Illes Balears a la prehistòria. - La península Ibèrica i les Illes Balears a l'edat antiga. - Els regnes peninsulars i les Illes Balears a l'edat mitjana. - La monarquia 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explicar les característiques de cada temps històric i certs esdeveniments que han determinat canvis fonamentals en el rumb de la història. 2. Utilitzar les nocions bàsiques de successió, duració i simultaneïtat per ordenar temporalment alguns fets històrics i altres fets rellevants. 3. Identificar i localitzar en el temps i en l'espai els processos i esdeveniments històrics més rellevants de la història d'Espanya i de les Illes Balears per adquirir 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Defineix el concepte de <i>prehistòria</i>, identifica la idea d'<i>edat</i> en la història i data les edats de la història, associades als fets que marquen els inicis i finals, i anomena algunes fonts de la història representatives de cadascuna. 1.2. Explica i valora la importància de l'escriptura, l'agricultura i la ramaderia com a descobriments que canviaren profundament les societats humanes. 2.1. Reconeix el segle com a unitat de mesura del temps històric i localitza fets situant-los temporalment (aC o dC). 2.2. Fa servir diferents tècniques per localitzar en el temps i en l'espai fets del passat i percep la duració, la simultaneïtat i les relacions entre els esdeveniments. 3.1. Situa en una línia del temps les etapes històriques més importants de les distintes edats de la història a Espanya. 3.2. Identifica i localitza en el temps i en l'espai

<p>hispanica a l'edat moderna.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Espanya a l'edat contemporània (I): el segle XIX. - Espanya a l'edat contemporània (II): els segles XX i XXI. - El nostre patrimoni històric i cultural. 	<p>una perspectiva global de la seva evolució.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Desenvolupar la curiositat per conèixer les formes de vida humana en el passat i valorar la importància que tenen les restes per conèixer i estudiar la història i com a patrimoni cultural que hem de cuidar i llegar. 5. Valorar la importància dels museus, llocs i monuments històrics com a espais on s'ensenya i s'aprèn, mostrar una actitud de respecte cap a l'entorn i la seva cultura i apreciar l'herència cultural. 	<p>els fets fonamentals de la història d'Espanya i en descriu les principals característiques.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.3. Explica aspectes relacionats amb la forma de vida o organització social d'Espanya de les diferents èpoques històriques estudiades. 3.4. Descriu en ordre cronològic els principals moviments artístics i culturals de les distintes etapes de la història d'Espanya i n'anomena els representants més significatius. 3.5. Explica la diferència entre els dos períodes en què es divideix la prehistòria i descriu les característiques bàsiques de les formes de vida en aquestes dues èpoques. 3.6. Data l'edat antiga i descriu les característiques bàsiques de la vida en aquell temps, en especial les referides a la romanització. 3.7. Identifica els trets distintius de les cultures que visqueren en els regnes peninsulars durant l'edat mitjana i en descriu l'evolució política i els diferents models socials. 3.8. Explica les característiques de l'edat moderna i certs esdeveniments que han determinat canvis fonamentals en el rumb de la història. La monarquia dels Àustria (segles XVI-XVII) i la monarquia borbònica (segle XVIII). 3.9. Explica els principals esdeveniments que es varen produir durant els segles XIX i XX i que determinen la nostra història contemporània. 3.10. Explica els trets principals de la societat espanyola actual i en valora el caràcter democràtic i plural, així com la pertinença a la Unió Europea. 4.1. Identifica, valora i respecta el patrimoni històric, cultural i artístic i assumeix les responsabilitats que suposa conservar-lo i millorar-lo. 4.2. Respecta les restes històriques i les valora com un patrimoni que hem de llegar, i reconeix el valor que el patrimoni arqueològic monumental ens aporta per conèixer el passat. 5.1. Respecta i assumeix el comportament que s'ha de tenir quan es visita un museu o un edifici antic. 5.2. Aprecia l'herència cultural a escala local, nacional i europea com a riquesa compartida que hem de conèixer, preservar i cuidar.
---	---	---

4. METODOLOGIA

La metodologia didàctica ha de ser fonamentalment reflexiva, comunicativa, activa i participativa, destinada a l'assoliment dels objectius i especialment als aspectes

directament relacionats amb les competències i ha de partir del nivell de desenvolupament dels nins per tal de planificar objectius i continguts ajustats a les capacitats que presenten.

Ha de promoure el treball en equip i afavorir una progressiva autonomia dels alumnes que contribueixi a desenvolupar la capacitat d'aprendre per si mateixos.

Fomentar l'hàbit de la lectura, es a dir, dedicar un temps diari en qualsevol de les àrees del Currículum.

Ha de ser significativa i ha d'emprar un enfocament globalitzador, lúdic, que fomenti la participació i interacció entre iguals.

Partirem dels interessos i propostes fetes pels nins i nines que els motivin a construir nous aprenentatges.

5. ESPAI I TEMPS

L'espai ha de ser obert, flexible i segur i s'ha d'adequar a les necessitats dels alumnes, facilitant l'accés i així ajudar al desenvolupament de l'autonomia.

Pel que fa l'organització del temps, igual que l'espai, ha de ser flexible, per tal de garantir un respecte als ritmes individuals i adaptar-los millor als interessos i necessitats dels infants del grup-classe. Per a l'organització temporal és te en compte també un temps dedicat a l'avaluació, a l'atenció a les famílies, temps de coordinació, etc.

L'organització dels espais i el temps s'ha fet tenint en compte els principis d'intervenció educativa que marca el currículum: atenció a la diversitat, orientació cap a l'afavoriment de la pròpia personalitat i resposta i prevenció de les dificultats d'aprenentatge.

6. RECURSOS I MATERIALS

Recursos humans:

A l'aula: Mestra tutora (Maria Magdalena Riera), mestra de suport PT (Maria Magdalena Ramis), mestre AD (Rafel Pons) i mestra de quart per suport (Antònia Navarro).

Especialistes: Anglès (Àngela Perelló), Música (Margalida Barrera, substituïda per Rosa Gené), Educació Física (Joan Fiol), Religió (Carolina).

Tallers: Manipulam i pensam (Aina C. Serra), Cooperativa (Paula Payeras), Informàtica (Rafel Pons), Art i creativitat (Antònia Navarro) i Teatre i revista (Maria Magdalena Riera).

Recursos materials:

- Material manipulable de matemàtiques: reglets, geoplans, policubs, roda mètrica, pentominos.
- Ordinadors ultra portàtils, un per a cada alumne/a.
- Ordinador de classe i pissarra digital.

7. AVALUACIÓ

Els criteris d'avaluació a Primària estableixen quins són els aspectes que nosaltres considerem bàsics per determinar l'assoliment de les competències bàsiques plantejades a l'Etapa i que fan referència a totes les àrees, ja que es contemplen de forma transversal.

Cal recordar que l'avaluació a Primària és principalment:

- Contínua i global, és a dir que el professor valora el progrés de l'alumne en el seu procés d'ensenyament-aprenentatge.
- Formativa, és a dir que el professor valora el grau d'adquisició de les competències bàsiques.
- Sumativa, és a dir que el professor té en compte tot el progrés de l'alumne durant el seu procés d'aprenentatge.

8. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Les tasques proposades seran obertes i flexibles, per tal d'atendre a la diversitat. Procurarem que tots els alumnes, independentment de les seves capacitats i dels seus punts febles, tinguin cabuda dins totes i cada una de les activitats presentades.

Per això, les mesures que es porten a terme per atendre a la diversitat a la classe de 5è són les següents:

- Metodologies obertes i flexibles: grups cooperatius, projectes, tallers, grups interactius, tasques riques.
- Partir de les necessitats dels alumnes del grup: horari visual, sessions dinàmiques i suport visual si és necessari.
- Matemàtiques manipulatives i reals: a partir de material estructurat i de situacions quotidianes.
- Utilitzem la llengua per a situacions de cada dia: fem un escrit per a demanar permís, demanem informació sobre una sortida, fem una nota als pares i mares, etc.
- Col·laboracions amb alumnes d'altres classes per a ajudar-los en el seu aprenentatge mentre consolidem el nostre.